ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ⇨ **ΘΡΗΣΚΕΙΑ**
- ⇨ **ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ**
- ⇨ **ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ ΖΩΗ**
- ⇨ **ΙΣΛΑΜ**
- ⇨ **ΒΟΥΔΙΣΜΟΣ**
- ⇨ **ΙΝΔΟΥΙΣΜΟΣ**
- ⇨ **ΚΟΜΦΟΥΚΙΑΝΙΣΜΟΣ**
- ⇨ **ΣΙΝΤΟΙΣΜΟΣ**
- ⇨ **ΤΑΟ**
- ⇨ **ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ**
- ⇨ **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

Ορισμός θρησκείας

Ο όρος Θρησκεία, που χρησιμοποιείται ενίοτε εναλλακτικά με την λέξη πίστη, ή σύστημα πίστης καθορίζει γενικώς την πίστη στο υπερφυσικό, το ιερό ή το θείο και τους ηθικούς κώδικες, πρακτικές, αξίες, οργανισμούς και τελετουργικά που συνδέονται. Στην ευρύτερη έννοιά της ορισμένοι την έχουν ορίσει ως το σύνολο των απαντήσεων που δόθηκαν για να ερμηνευθεί η σχέση του ανθρώπινου είδους με το σύμπαν. Με το πολυδιάστατο και πανανθρώπινο φαινόμενο της θρησκείας ασχολείται η Θρησκειολογία, η οποία έχει ως αντικείμενο την επιστημονική έρευνα τόσο της θρησκείας γενικά, όσο και των επιμέρους θρησκειών. Όμως, αν και έχουν γίνει πολλές προσπάθειες προς αυτήν την κατεύθυνση έχει αποδειχθεί ότι ένας ορισμός της θρησκείας γενικά αποδεκτός δεν είναι εύκολο να δοθεί. Αυτό συμβαίνει διότι το κεντρικό αντικείμενο της θρησκείας αφενός εμφανίζει μια εξαιρετική πολυμορφία και αφετέρου δεν προσδιορίζεται ως προς την ουσία του. Ο πιο σαφής ορισμός που μπορεί να δοθεί είναι αυτός του γνωστού Θρησκειολόγου Χέλμουτ Γκλάζεναπ :«Θρησκεία είναι η πίστη στην οποία καταλήγει ο άνθρωπος με την βοήθεια της νόησης, της αίσθησης, της επιθυμίας, της πράξης για την ύπαρξη υπερφυσικών προσωπικών ή απρόσωπων δυνάμεων από τις οποίες αισθάνεται ότι εξαρτάται και τις οποίες επιδιώκει να εξευμενίσει».

Τι είναι θεός τελικά;

Είναι γενικά αποδεκτό ότι δεν υπάρχει άνθρωπος μέχρι σήμερα που να μην έχει θέσει στον εαυτό του το ερώτημα αυτό. Ας επιχειρήσουμε, λοιπόν, να αιτιολογήσουμε την ενασχόλησή μας με αυτό το ερώτημα, να επισημάνουμε τις σπουδαιότερες αντιλήψεις για το Θεό και να συζητήσουμε για τις λεγόμενες ενδείξεις για την ύπαρξη του. Με τον γενικό όρο Θεός (πληθ. θεοί) στη σύγχρονη ελληνική γλώσσα εννοείται η θεότητα ή υπέρτατη οντότητα που φέρεται κυρίως στις μεγάλες μονοθεϊστικές θρησκείες ως Δημιουργός του Κόσμου. Όποιος αναζητεί σήμερα το Θεό, δεν πρέπει να προσπαθήσει να Τον ανακαλύψει · απλά πρέπει να Τον ακούσει · Να Τον παρατηρήσει, όπως εμφανίζεται στη γήινη αναστροφή Του, όταν συμπορεύεται με τους ανθρώπους.

Οι αντιλήψεις για το Θεό

Η Θρησκειολογία έχει καταλήξει στην άποψη ότι όλοι σχεδόν οι άνθρωποι πίστευαν και πιστεύουν σε κάποιο Θεό. Υπάρχουν όμως και άλλοι που δεν πιστεύουν ή αδιαφορούν και άλλοι που αμφισβητούν την ύπαρξη του Θεού. Επίσης, υπάρχουν και μερικοί που αμφιβάλλουν ή αμφιταλαντεύονται σε θέματα πίστης. Στη διαδρομή της ανθρώπινης ιστορίας συναντάμε όλους αυτούς τους τύπους ανθρώπων. Ο καθένας δίνει τη δική του απάντηση στο ερώτημα για το Θεό. Αν θέλαμε να αναφέρουμε τις πιο γνωστές αντιλήψεις για το Θεό, θα τονίζαμε από την αρχή ότι πολλές από αυτές είναι απαράδεκτες, ελλιπείς και ανεπαρκείς. Πηγές τους είναι η άγνοια, ο φόβος, η ιδεολογική προκατάληψη, ο εγωισμός και η σκοπιμότητα.

Γιατί πιστεύουμε στο Θεό;

Η διαπίστωση του Αριστοτέλη (Όλοι οι άνθρωποι από τη φύση τους επιθυμούν να γνωρίζουν). (Μετά τα φυσικά Α' 980α) έχει επικυρωθεί από την πανανθρώπινη πείρα. Στα πλαίσια αυτής της έμφυτης επιθυμίας να γνωρίσουμε την αλήθεια εντάσσεται και η τάση για αναζήτηση του Θεού. Από τη φύση του ο άνθρωπος έχει αυτήν τη θεμελιώδη ροπή και αυτήν την επιθυμία περιγράφει ο ιερός Αυγουστίνος , όταν γράφει: «ανήσυχη, ω Θεέ, είναι η ψυχή μου μέχρι να αναπαυθεί σε Σένα, που με έπλασες» (Εξομολογήσεις). Εξάλλου, κατά μία ψυχολογική ερμηνεία, η ύπαρξη έμφυτων τάσεων, ορμών και αναγκών στον άνθρωπο δικαιολογείται μόνο εφόσον υπάρχουν οι αντίστοιχες πραγματικότητες που τις ικανοποιούν. Έτσι και η έμφυτη ορμή προς αναζήτηση του Θεού, που εκδηλώνεται ως θρησκευτικότητα, σημαίνει ότι υπάρχει η αντίστοιχη πραγματικότητα που ικανοποιεί αυτήν την έμφυτη τάση. Ο Απ. Παύλος αναφερόμενος σ' αυτήν την αναζήτηση, όταν απευθυνόταν προς τους Αθηναίους, πρόβαλε τη σχετική γνώμη των αρχαίων Ελλήνων ποιητών λέγοντας: (θέλησε να ζητούν τον Κύριο και να προσπαθούν να τον βρουν ψηλαφώντας στο σκοτάδι, αν και δεν είναι μακριά από τον καθένα μας. Γιατί μέσα σ' αυτόν ζούμε και κινούμαστε και υπάρχουμε, όπως λένε και μερικοί απ' τους δικούς σας ποιητές: Δική του γενιά είμαστε) .Η γνώση του Θεού βέβαια, η αληθινή και πλήρης θεογνωσία, είναι αδύνατη όπως επιγραμματικά διατυπώνει αυτήν την άποψη ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός: (Έκθεσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως). Όπως θα δούμε όμως στο άλλο μάθημα έχουμε τη δυνατότητα της μερικής γνώσης του Θεού.

Θρησκεία—Θετική ή Αρνητική Επιρροή;

«ΟΦΕΙΛΩ πολλά στη Χριστιανοσύνη, όπως νομίζω οφείλει και ο κόσμος στον οποίο ζούμε εδώ και 2.000 χρόνια».—Πρόλογος, Δύο Χιλιάδες Χρόνια—Η Πρώτη Χιλιετία: Από τη Γέννηση της Χριστιανοσύνης ως τις Σταυροφορίες. Αυτή η δήλωση επιδοκιμασίας για τη «Χριστιανοσύνη» έγινε από τον Άγγλο συγγραφέα και τηλεπαρουσιαστή Μέλβιν Μπραγκ. Τα λόγια του απηχούν τα αισθήματα εκατομμυρίων κατοίκων της γης οι οποίοι πιστεύουν παρομοίως ότι οφείλουν πάρα πολλά σε κάποια συγκεκριμένη θρησκεία και είναι αφοσιωμένοι σε αυτήν. Είναι πεπεισμένοι ότι η θρησκεία έχει ασκήσει ισχυρή, θετική επιρροή στη ζωή τους. Για παράδειγμα, κάποιος συγγραφέας λέει ότι ο Ισλαμισμός «ενέπνευσε έναν σπουδαίο πολιτισμό . . . [ο οποίος] εμπλούτισε ολόκληρο τον κόσμο».

Ωστόσο, τα επόμενα λόγια του Μπραγκ εγείρουν ένα σοβαρό ερώτημα ως προς το αν η θρησκεία γενικά έχει όντως αποτελέσει θετική επιρροή. Ο ίδιος προσθέτει: «Αλλά και η Χριστιανοσύνη μού οφείλει μια εξήγηση». Για ποιο πράγμα ζητάει εξήγηση; «Για τη μισαλλοδοξία, την πονηρία, την απανθρωπιά και την εσκεμμένη άγνοια που χαρακτηρίζουν μεγάλο μέρος της “ιστορίας” της», όπως λέει.

Πολλοί θα έλεγαν ότι η μισαλλοδοξία, η πονηρία, η απανθρωπιά και η εσκεμμένη άγνοια έχουν σημαδέψει τις περισσότερες θρησκείες του κόσμου στο διάβα της ιστορίας. Οι άνθρωποι αυτοί πιστεύουν ότι η θρησκεία απλώς παριστάνει τον ευεργέτη της ανθρωπότητας, ενώ, στην πραγματικότητα, πίσω από το προσωπείο της αρετής και της αγιότητας είναι γεμάτη υποκρισία και ψέματα. Αν διαβάσετε οποιαδήποτε εφημερίδα σήμερα, θα βρείτε αναρίθμητα παραδείγματα θρησκευτικών ηγετών που κηρύττουν μεν την αγάπη, την ειρήνη και τη συμπόνια, αλλά ρίχνουν λάδι στη φωτιά του μίσους και επικαλούνται το όνομα του Θεού για να νομιμοποιήσουν τις βίαιες συγκρούσεις τους. Δεν είναι παράξενο που πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι η θρησκεία αποτελεί πολύ συχνά καταστροφική επιρροή στη ζωή!

Θα Ήταν Καλύτερα Χωρίς τη Θρησκεία;

Ορισμένοι, όπως ο Άγγλος φιλόσοφος Μπέρτραντ Ράσελ, έχουν καταλήξει μάλιστα στο συμπέρασμα ότι θα ήταν καλό «να εκλείψει κάθε είδος θρησκευτικού πιστεύω» τελικά. Κατά την άποψή τους, η εξάλειψη της θρησκείας είναι η μόνη διαρκής λύση για όλα τα προβλήματα της ανθρωπότητας. Ίσως όμως παραβλέπουν σκόπιμα το γεγονός ότι εκείνοι που απορρίπτουν τη θρησκεία μπορεί να εκδηλώσουν μίσος και αδιαλλαξία στον ίδιο βαθμό με αυτούς που την υποστηρίζουν. Η συγγραφέας Κάρεν Άρμστρονγκ, που ειδικεύεται στο θέμα της θρησκείας, μας υπενθυμίζει: «Το λιγότερο που κατέδειξε το Ολοκαύτωμα είναι ότι μια μη θρησκευτική ιδεολογία [μπορεί] να προξενήσει τόσους θανάτους όσους και οποιαδήποτε θρησκευτική σταυροφορία»

Η Επιρροή της Θρησκείας στην Κοινωνία

Η θρησκεία είναι η πρώτη συναίσθηση κοινότητας. Η συναίσθηση κοινότητας που έχεις υπάρχει λόγω των κοινών βιωμάτων με άλλους. Πιθανά, ο πιο σημαντικός στόχος επίθεσης σ' έναν πολιτισμό είναι η θρησκεία του. Όταν κάποιος έχει τη δύναμη να καταστρέψει ή να υπονομεύσει τους θρησκευτικούς θεσμούς, τότε ολόκληρη η δομή της κοινωνίας μπορεί γρήγορα να υπονομευθεί ή να οδηγηθεί σε καταστροφή. Σε όποια κοινωνία μπορεί να καταστραφεί η θρησκευτική συναίσθηση κοινότητας, και μαζί της και η αληθινή πίστη και ακεραιότητα, αυτή η κοινωνία είναι σαν ένα κάστρο χτισμένο στην άμμο, ανίκανο να υπερασπιστεί τον εαυτό του ενάντια στην αμείλικτη θάλασσα.

Σκοπός και αναγκαιότητα της θρησκείας

Από όσα μέχρι τώρα αναφέραμε, γίνεται φανερό ότι ο σκοπός της θρησκείας σχετίζεται άμεσα με την όλη υπόσταση του ανθρώπου- είναι πάντα η επίτευξη κάποιου είδους σχέσης με ό,τι κάθε θρησκεία θεωρεί ως απόλυτο και η απαλλαγή από το σχετικό, δηλαδή από το πολύμορφο κακό. Κύριο μέλημα κάθε θρησκείας είναι να προσφέρει στον πιστό τα μέσα εκείνα που θα τα αξιοποιήσει για την επιτυχία αυτού του διπλού σκοπού. Η λύτρωση, την οποία υπόσχεται κάθε θρησκεία, βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με το τι αυτή θεωρεί ως απόλυτο και τι ως σχετικό και με το σκοπό που ορίζει για την ανθρώπινη ύπαρξη. Έτσι υπάρχουν διάφορες μορφές λύτρωσης, όπως η αποκατάσταση της επικοινωνίας με το Θεό, η ευτυχία στην παρούσα ζωή με την απόκτηση εγκόσμιων αγαθών, η εξασφάλιση μελλοντικών αγαθών σε μια μεταθανάτια ζωή, η τελική απαλλαγή συνόλου του κόσμου από το κακό. Όλες αυτές οι έννοιες λύτρωσης, που συχνά συνυπάρχουν, θεωρούνται από τις θρησκείες ως ολοκλήρωση της ανθρώπινης ύπαρξης και επίτευξη του τελικού σκοπού της. Ιδιαίτερα στη χριστιανική πίστη ο σκοπός περιλαμβάνει την μέσω του Χριστού ανάκτηση της αρμονίας σχέσεων του πιστού με το Θεό, με τον κόσμο, με το συνάνθρωπο, με τον εαυτό του μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας και της αγάπης. Έσχατος σκοπός είναι η Βασιλεία του Θεού, δηλαδή ένας κόσμος που θα έχει ανακτήσει συνολικά την κοινωνία με το Θεό και ταυτόχρονα θα έχει απαλλαγεί από το κακό και την κύρια συνέπειά του, τη φθορά και το θάνατο. Η Βασιλεία αυτή αναμένεται στα έσχατα, δηλαδή στο τέλος της ιστορίας την εγκαινιάζει όμως ο Χριστός και για την έλευσή της συνεργάζεται και ο άνθρωπος. Από όλα τα παραπάνω συμπεραίνουμε την αναγκαιότητα της θρησκείας.

Θρησκεία και Επιστήμη

Τα τελευταία χρόνια επανέρχεται, ως μη όφειλε, στο προσκήνιο των ερευνών, δοκιμίων και αρθρογραφιών διαφόρων θετικών επιστημόνων, η παλαιά παρεξηγημένη «έχθρα» μεταξύ επιστήμης και πίστης ή λογικής και θρησκείας. Το φαινόμενο ανατροφοδοτείται από εκπροσώπους των θετικών επιστημών κυρίως, με αρκετά νέα και με έντονο μένος κατά του Χριστιανισμού βιβλία, αλλά και από κύκλους συντηρητικών προτεσταντών στην Αμερική, που βάλλουν κατά των συγχρόνων πορισμάτων της βιολογίας, αστρονομίας, φυσικής κ.λπ., ερμηνεύοντας κατά γράμμα τα πρώτα κεφάλαια του πρώτου βιβλίου της Αγίας Γραφής, της Γένεσης, και πολεμώντας ορισμένους κλάδους της Επιστήμης με επιστημονικά και με θρησκευτικά κριτήρια. Ξεκαθαρίζουμε εξ αρχής ότι Θεολογία και Επιστήμη δεν αντιμάχονται εκ φύσεως η μια την άλλη, αφού η Επιστήμη ασχολείται με την δομή και λειτουργία της φύσεως, ενώ η Θεολογία εντρυφά στην αποκαλυφθείσα αλήθεια του Θεού και στο αγιοπνευματικό νόημα της ζωής. Η Επιστήμη δεν μπορεί φυσικά να μας απαντήσει στο ερώτημα ποιος δημιούργησε το σύμπαν και γιατί. Αυτά τα τελευταία ερωτήματα είναι δουλειά της Θεολογίας και της Εκκλησίας. Ακόμη κι αν η επιστήμη καταφέρει να εξηγήσει τι έχει συμβεί από τη γέννηση του σύμπαντος μέχρι

σήμερα, δεν θα μπορέσει να απαντήσει στο γιατί. Η Θεολογία ,ακόμη, δεν έχει δικαίωμα να ασχολείται επιστημονικά ούτε με το πώς έγιναν οι κοσμικοί ουρανοί, ούτε με το πώς εμφανίστηκε ο άνθρωπος πάνω στη γη, διότι αυτό είναι μέλημα της Επιστήμης. Η Βίβλος θεωρείται σπουδαίο βιβλίο για τα θεολογικά μηνύματά του και εκεί βρίσκεται το αλάθητο της Αγίας Γραφής. Όχι απαραίτητα στις επιστημονικές γνώσεις που χρησιμοποιεί. Η Επιστήμη προδίδει τον εαυτόν της, αν και εφόσον προσπαθεί να ανακαλύψει με φυσικό τρόπο τον άκτιστο Θεό, διότι ξεφεύγει έτσι από τα όρια έρευνάς της. Οι άθεοι επιστήμονες επομένως δεν είναι άθεοι εξαιτίας των πορισμάτων της επιστήμης τους, αλλά ένεκα συγκεκριμένης υλιστικής ιδεολογίας. Η αδυναμία να αποδειχθεί λογικά η ύπαρξη του Θεού δεν σημαίνει ότι ο Θεός δεν υπάρχει. Σημαίνει μόνο ότι η διάνοιά μας δεν μπορεί να συλλάβει τον άπειρο Θεό. Η εγκεφαλική λογική λειτουργεί με τους ίδιους νόμους και την ίδια δομή με την οποία λειτουργεί η φύση. Ο Θεός, που ως προς την φύση και την ουσία Του είναι το «όλως Άλλον» αναφορικά με τους κοσμικούς μας νόμους, δεν μπορεί να κατανοηθεί με μόνη την ιδεολογική και επιστημονική μας ικανότητα. Ο θεός είναι η πηγή και αποκαλύπτεται (δεν ανακαλύπτεται), μέσω των άκτιστων ενεργειών Του. Για να φτάσει κανείς στην πίστη αλλά και την θέα του Θεού (που είναι το μόνο τέλειο θείο θαύμα) είναι αναγκαίο να ακολουθήσει βήμα προς βήμα τις οδηγίες της Εκκλησίας (τις εντολές δηλαδή του Χριστού). Όπου πάντως η Θρησκεία βάλλεται από την πλευρά της Επιστήμης, εκεί κάποιοι εκπρόσωποι της Επιστήμης κάνουν ιδεολογικό και μεταφυσικό πόλεμο και όχι επιστημονικό. Η φυσική πραγματικότητα έχει πολλές όψεις, όπως και μια οικοδομή. Και η επιστημονική θεώρηση του κόσμου και της φύσεως έχει γίνει συνείδηση πια πως καταδεικνύει μία μόνο από τις πολλές λειτουργίες του κόσμου. Επιστήμη χωρίς την Θρησκεία ακουμπά στο ένα της πόδι. Αυτό γιατί “πάσα επιστήμη χωριζομένη αρετής, πανουργία και ου σοφία φαίνεται”.

ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ : ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Ο θρησκευτικός φανατισμός είχε ως αιτία την ικανοποίηση και εξυπηρέτηση ατομικών συμφερόντων και με επιτήδεια εκμετάλλευση της άγνοιας και αμάθειας του πλήθους , το υποκίνησε σε φρικτά εγκλήματα κατά των αντιπάλων. Πράξεις που σαφώς και αντιβαίνουν προς το πνεύμα και την ανοχή, τουλάχιστον, του Χριστιανισμού.

Κυριότερες μορφές του θρησκευτικού φανατισμού είναι :

•Θρησκειομανία ή Θρησκοληψία , είναι η υπερβολική αφοσίωση σε κάποια θρησκεία.

•Πουριτανισμός , επιδίωκε την επιβολή στην Αγγλική κοινωνία μίας μορφής προτεσταντισμού με έντονες αποχρώσεις, που χαρακτηρίζετε από δογματική και ηθική αυστηρότητα.

•Θεοκρατεία ,πολίτευμα κατά το οποίο η πολιτική εξουσία είναι υποταγμένη στη θρησκευτική ή ασκείται από έναν αντιπρόσωπο του Θεού ,οργάνωση στο όνομα Αυτού και σύμφωνα με τους νόμους Του .

•Θρησκευτικός επεκτατισμός , παγκόσμια επικράτηση μιας θρησκείας με ύπουλα ή βίαια μέσα.

•Προσηλυτισμός , διάδοση μιας πίστης με ύπουλα ή δόλια μέσα (μπορεί να ταυτιστεί με το Θρησκευτικό επεκτατισμό).

•Μισαλλοδοξία , μίσος εναντίων των ετερόδοξων ή αλλόθρησκων.

•Συντηρητισμός , προσκόλληση στο παραδοσιακό , στο καθιερωμένο , σ' αυτό που γνωρίζεται και ελέγχεται , αρνείται οτιδήποτε ριζοσπαστικό ή νεωτεριστικό.

Τα αίτια του θρησκευτικού φανατισμού είναι :

1.πολιτικά χρησιμοποιούνται κυρίως για την επικράτηση κάποιας άρχουσας τάξης ή για την οικονομική ωφέλεια μερικών.

2.ψυχολογικά με βάση τα στοιχεία ερευνών που διεξάχθηκαν από ψυχολόγους, οι φανατικοί είναι συνήθως ανθρωποι με ευάλωτο χαρακτήρα και ανίσχυρη προσωπικότητα, καθώς παρασύρονται εύκολα και γίνονται έρμαιο στα χέρια κάθε επιτήδειου. Όταν πλέον ενστερνιστούν τις απόψεις αυτών των επιτήδειων ασκούν πολλές φορές και ψυχολογική βία σε άλλους έτσι ώστε να διαδώσουν την ιδέα αυτή.

3.θρησκευτικά οφείλονται στη δογματοποίηση του φανατισμού από μερικές θρησκείες ή σε υπερβολικό ζήλο, που προέρχεται από παρανόηση θρησκευτικών εντολών. Έτσι, ευσεβείς παρασύρονται σε ακρότητες από επιτήδειους , που τους φανατίζουν κάνοντας τους υποχείρια των άρρωστων σκοπών τους .

Οι συνέπειες του φαινομένου αυτού είναι πολλές τόσο για τον άνθρωπο όσο και για τις θρησκείες, τις κοινωνίες και τον κόσμο. Κάποιος φανατικό πιστεύει ότι οι δικές του απόψεις και ιδέες είναι τόσο τέλειες που δεν σηκώνουν αντίρρηση ή αμφισβήτηση ,έτσι δημιουργείται μία ψευδαίσθηση πνευματικής αυτάρκειας. Επίσης έχει καταστροφικές συνέπειες για την θρησκεία καθώς επιφέρει την αλλοίωση της πίστης, την απειλή της θρησκευτικής ελευθερίας, προκαλεί την αδιαφορία και απόρριψη πολλές φορές από κοινωνικές μάζες και τέλος ο φανατισμός είναι υπεύθυνος για το σχίσμα των 2 εκκλησιών.

Μεταθάνατον Ζωή

Ένα από τα φαινόμενα που δεν μπόρεσαν να εξηγηθούν ποτέ, είναι οι αναφορές ανθρώπων που βρέθηκαν κοντά στο θάνατο, που δήλωσαν ότι `τούνελ κατευθυνόμενοι προς μία πηγή φωτός, ότι βρίσκονται ξανά με αγαπημένα τους πρόσωπα, και για όλους γενικά το γεγονός ότι έχουν μία αίσθηση γαλήνης. Αυτές οι εμπειρίες, ενδεχομένως, να υποδεικνύουν την ύπαρξη ζωής πέραν του τάφου. Οι μαρτυρίες που καταγράφονται είναι συγκλονιστικές και είναι όλες ταυτόσημες μετάξυ τους. Οι σκεπτικιστές, από την πλευρά τους θεωρούν πως αυτές οι εμπειρίες είναι φυσικές και προβλεπόμενες παραισθήσεις που έχει ένας τραυματισμένος εγκέφαλος. Παρόλα αυτά, δεν υπάρχει κάποιος τρόπος που να εξηγεί τη προκαλεί τις επιθανάτιες εμπειρίες, ή αν ήταν πραγματικές εικόνες από την άλλη πλευρά. Τελευταία στο Ντάλας του Τέξας, σε ανάλογο πείραμα που έγινε, τα στοιχειά έδειξαν πως ο ασθενής νεκρός παρέμεινε χωρίς παλμό για δυο περίπου λεπτά με κίνδυνο να πάψει να οξυγονώνετε ο εγκέφαλος του. Η αφήγηση του μετά από αυτό το συμβάν ήταν αυτό που όλοι γνωρίζουμε. Έζησε μια εμπειρία πέρα από την ζωή μας για ελάχιστο χρόνο αλλά πολύ έντονα. Ο επίλογος της αφηγήσεις του ήταν πολύ ξεκάθαρος. Ούτε λίγο ούτε πολύ, μετάνιωσε που επέστρεψε και πάλι στο σώμα του.

ΙΣΛΑΜ

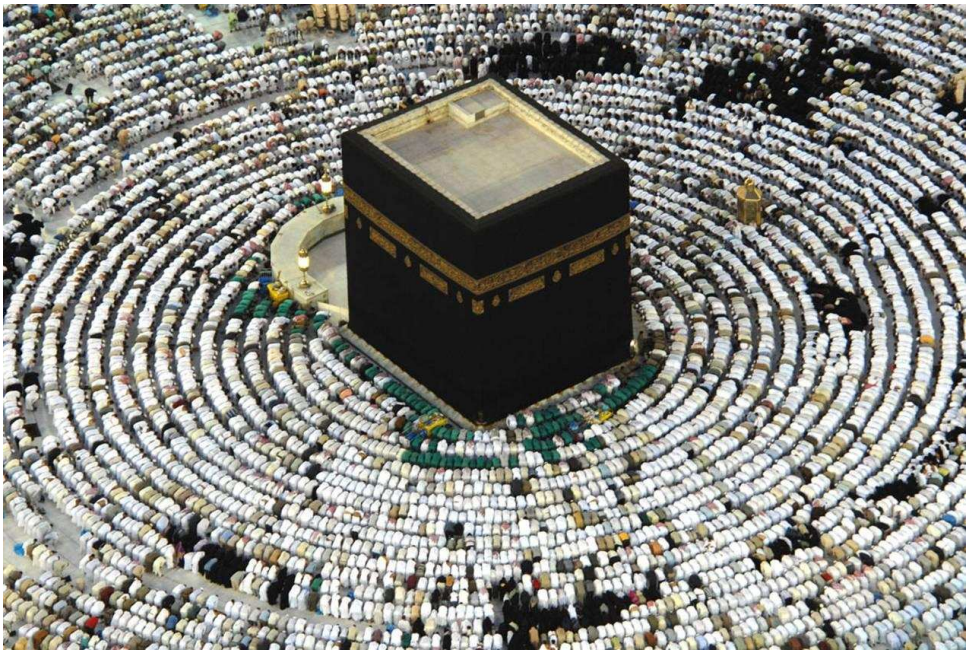

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

Η λέξη Ισλάμ προϋπήρχε στον Αραβικό κόσμο της Μέκκας , προ της επικρατήσεως της θρησκείας του Μωάμεθ, και σήμαινε τη συμφωνία τη συνθήκη, το λόγο τιμής για το κλείσιμο μιας υποθέσεως. Ο Μωάμεθ έδωσε με το κήρυγμά του νέο περιεχόμενο και δύναμη στον παλιό όρο και χρησιμοποίησε αυτόν για να δηλώσει την υπαρξιακή υπακοή των πιστών στον Αλλάχ (Θεό).

ΜΩΑΜΕΘ

Ο Μωάμεθ ,ιδρυτής της θρησκείας του Ισλαμισμού, που από το όνομά του καλείται και Μωαμεθανισμός, γεννήθηκε στη Μέκκα της Αραβίας περίπου το 570 μ.Χ. και πέθανε στη Μεδίνα την 7η ή 8η Ιουνίου 632. Για τη ζωή και το έργο του ασχολήθηκαν πολλοί ιστορικοί όλων των εποχών και θρησκειών αλλά πολλά σημεία της ζωής και του έργου του δεν είναι τελείως εξακριβωμένα, γιατί ανάλογα της προελεύσεως των ιστορικών είτε μεγαλοποιήθηκαν και περιεβλήθησαν με μεγάλη αίγλη αν ήταν Άραβες είτε διαστρεβλώθηκαν αν ήταν Χριστιανοί, λόγω θρησκευτικού φανατισμού.

Ο Μωάμεθ κατάγονταν, κατά τους Άραβες ιστορικούς, από την ένδοξη και ιστορική οικογένεια των Κορεϊσιτών, η οποία είχε αποκτήσει μεγάλη δύναμη και πλούτο, επειδή της είχε ανατεθεί η φύλαξη του ιερού προσκυνήματος της Καάβα στη Μέκκα.

Η ΠΡΟΙΣΛΑΜΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Η επικρατούσα θρησκεία στην Αραβία πριν την εμφάνιση του Ισλάμ ήταν ένας συνδυασμός ανιμισμού και πολυθεϊσμού. Ευρέως διαδεδομένη ήταν η λατρεία πνευμάτων που κατοικούσαν στα δέντρα και στις πηγές των οάσεων. Ανώτερος μεταξύ των θεοτήτων ήταν ο Αλλάχ, ο δημιουργός του κόσμου. Επιπλέον, διαδεδομένη ήταν και η λατρεία των ιερών λίθων, για τους οποίους πίστευαν ότι περιέχουν κάποια δύναμη που μπορούσε να μεταδοθεί στον πιστό με την επαφή. Σημαντικό ιερό στο οποίο γίνονταν ετήσια προσκυνήματα ήταν η Καάμπα στη Μέκκα, ένα μεγάλο οικοδόμημα κυβικού σχήματος, χτισμένο πάνω σε έναν από αυτούς τους ιερούς λίθους, το οποίο στέγαζε, επίσης, αγάλματα πολλών άλλων θεοτήτων.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜ

Σε κάθε θρησκεία υπάρχουν κάποια πιστεύω και κάποιες αρχές τα οποία κάθε θρησκευόμενος οφείλει και είναι αναγκασμένος να θέτει σε εφαρμογή. Έτσι λοιπόν υπάρχουν ορισμένα πράγματα που κάθε Μουσουλμάνος οφείλει να πιστεύει. Η απόρριψη οποιουδήποτε από αυτά ισοδυναμεί με απιστία. Κάποιος που δυσπιστεί για κάποιο απ’ αυτά δεν μπορεί να θεωρείται Μουσουλμάνος. Αυτά τα άρθρα της πίστης είναι:

1. Πίστη στο Θεό

2. Πίστη στους Αγγέλους Του

3. Πίστη στα Βιβλία Του

4. Πίστη στους Απεσταλμένους Του

5. Πίστη στην Ημέρα της Κρίσεως

6. Πίστη στο Θείο Διάταγμα

ΚΟΡΑΝΙ:ΤΟ ΙΕΡΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜ

Το Κοράνιο είναι το ιερό βιβλίο του Ισλάμ. Το όνομά του σημαίνει κυριολεκτικά "Απαγγελία" και ονομάζεται συχνά "αλ Κουράν αλ Καρίμ", δηλαδή το "Ευγενές Ανάγνωσμα". Οι Μουσουλμάνοι πιστεύουν ότι το Κοράνιο είναι ο λόγος του Θεού, η καταγραφή της αποκάλυψής του στο ανθρώπινο γένος, έτσι όπως μεταδόθηκε στον προφήτη Μωάμεθ σε μια περίοδο 23 ετών από τον άγγελο Τζιμπριήλ.

Η δομή του έργου

Το Κοράνιο συντίθεται από 114 κεφάλαια που αναπτύσσονται σε ένα σύνολο 6.236 στίχους. Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει από 3 μέχρι 286 στίχους. Τα πρώτα κεφάλαια είναι τα πλέον σύντομα που χαρακτηρίζονται από ποιητικό λόγο σε ρυθμική μορφή. Τα επόμενα δεν παρουσιάζουν παρόμοια χαρακτηριστικά πλην όμως έχουν έκδηλες επιδράσεις από τον Ιουδαϊσμό και τον Χριστιανισμό με πολλές επαναλήψεις, όπως παρατηρείται ομοίως και στα λεγόμενα εξ αποκαλύψεως βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης π.χ. στους Ψαλμούς.

Ο ακριβής αριθμός των στίχων του Κορανίου, αποτελεί θέμα συζήτησης, καθώς υφίστανται διαφορετικές μέθοδοι αρίθμησης. Για παράδειγμα η σέκτα που ιδρύθηκε από τον χαλίφη Ρασάντ ισχυρίζεται ότι ο ακριβής αριθμός των στίχων είναι 6.346. Οι Μουσουλμάνοι συνήθως αναφέρονται στα κεφάλαια όχι με τον αριθμό τους, αλλά με την επικεφαλίδα τους. Η διάταξη των σούρα (σούρα = κεφάλαιο) δεν είναι χρονολογική —σύμφωνα δηλαδή με την περίοδο που αποκαλύφθηκαν κατά τους μουσουλμάνους λογίους— αλλά σύμφωνα με το πως μεταδόθηκε στον προφήτη Μωάμεθ από τον άγγελο Τζιμπριήλ (Γαβριήλ). Μετά από μια σύντομη εισαγωγή ακολουθεί το μεγαλύτερο κεφάλαιο και το Κοράνιο κλείνει με τα μικρότερα σε έκταση.

Οι πέντε στύλοι του Ισλάμ

Στο Ισλάμ κυρίαρχο ρόλο έχει η τήρηση των καθηκόντων του πιστού, καθώς η ουσία της θρησκείας είναι η τήρηση των εντολών του Θεού και η έμπρακτη απόδειξη της απόλυτης αφοσίωσης στις εντολές Του αποτελεί το ιερότερο καθήκον κάθε πιστού. Πρακτικά η μουσουλμανική θρησκευτικότητα εμπεριέχεται στους Πέντε Στύλους, πάνω στους οποίους στηρίζεται ο Οίκος του Ισλάμ. Η αυστηρή τήρησή τους κάνει τον πιστό τέλειο μουσουλμάνο, χωρίς να απαιτείται απολύτως τίποτα άλλο για τη θρησκευτική ολοκλήρωσή του. Μερικοί προσθέτουν στους Πέντε Στύλους και τον ιερό πόλεμο. Η λατρευτική ζωή του μουσουλμάνου είναι ιδιαίτερα απλή και δυναμική, ενώ παράλληλα καλλιεργεί το αίσθημα της ένταξης σε μια ευρύτερη κοινωνία ανθρώπων, όπου όλοι υπακούουν το θέλημα Θεού.

α) Η ομολογία πίστης: «Δεν υπάρχει άλλος θεός εκτός απ’ τον Αλλάχ και ο Μωάμεθ είναι ο απόστολος του Αλλάχ». Η φράση αυτή αποτελεί την ουσία της κορανικής διδασκαλίας που είναι ο αυστηρός μονοθεϊσμός και η υπακοή στην προφητεία του Μωάμεθ, ενώ απαγγέλλεται στα αραβικά απ’ όλους τους μουσουλμάνους, είτε γνωρίζουν αραβικά είτε όχι.

β) Η προσευχή τελείται οπωσδήποτε πέντε φορές καθημερινά: 1) Το πρωί όταν αρχίζει να ξημερώνει, 2) το μεσημέρι, 3) στις τρεις το απόγευμα, 4) μετά το

ηλιοβασίλεμα, 5) τη νύκτα, μετά τη δύση του Ήλιου και πριν τα μεσάνυχτα. Ξεχωριστή σημασία έχει η πρώτη Σούρα του Κορανίου, η Έναρξη που επαναλαμβάνεται πολλές φορές την ημέρα. Πριν απ' την προσευχή επιβάλλεται τελετουργική νίψη του προσώπου, των χεριών και των ποδιών με καθαρό νερό. Η προσευχή γίνεται σε καθαρό τόπο, πάνω σε ειδικό τάπητα, ενώ ο πιστός οφείλει να είναι νηφάλιος, ανυπόδητος και στραμμένος προς την κατεύθυνση της Μέκκας.

γ) Η ελεημοσύνη είναι καθήκον κάθε μουσουλμάνου σε χρήμα ή σε είδος και εκφράζει την αγάπη και το ενδιαφέρον προς τους άλλους πιστούς. Εκτός απ' την υποχρεωτική υπάρχουν και προαιρετικές αγαθοεργίες όπως στο τέλος του Ραμαζανίου.

δ) Η νηστεία κατά το μήνα Ραμαντάν είναι υποχρεωτική για όλους άνω των 14 ετών, οι οποίοι είναι υγιείς σωματικά και πνευματικά. Πρόκειται για αποχή από φαγητό, ποτό, σεξουαλική επαφή, κάπνισμα και κάθε είδους απολαύσεις καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας απ' την ανατολή μέχρι τη δύση του ήλιου, οπότε και επιτρέπονται τα πάντα μέχρι την επόμενη ανατολή. Εξαιρούνται οι ασθενείς, οι έγκυες και οι ταξιδιώτες, οι οποίοι όμως υποχρεούνται να νηστέψουν αργότερα, ενώ προβλέπονται και έκτακτες νηστείες για εξαγνισμό παραπτωμάτων. Η νηστεία έχει αξία μόνο όταν συνδυάζεται με την τήρηση των άλλων εντολών, γίνεται με καθαρή καρδιά και όχι τυπολατρικά.

ε) Τέλος κάθε μουσουλμάνος, ο οποίος έχει τη δυνατότητα, οφείλει τουλάχιστον μια φορά στη ζωή του να πραγματοποιήσει προσκύνημα στη Μέκκα, την ιερή αποδημία, με συγκεκριμένο τελετουργικό.

Η νηστεία του Ράμανταν

Η νηστεία του Ράμανταν διαρκεί 30 ημέρες και γίνεται σε ανάμνηση της αποκάλυψης του Αλλάχ στον Μωάμεθ το 610 μ.Χ. Ο μήνας της νηστείας εξαρτάται από το σεληνιακό ημερολόγιο και κάθε χρόνο μετατοπίζεται, με αποτέλεσμα οι πιστοί άλλοτε να νηστεύουν στις μακριές καλοκαιρινές μέρες και άλλοτε στις μικρές κρύες μέρες του χειμώνα. Η νηστεία του Ράμανταν προβλέπει αποχή από την τροφή και το νερό από την ανατολή έως τη δύση του ηλίου. Οι πιστοί απέχουν επίσης από τη χρήση καπνού και τη σεξουαλική επαφή, ενώ πρέπει να αποφεύγουν να καταπίνουν εκούσια ακόμη και το σάλιο τους. Οι στερήσεις που επιβάλλει η νηστεία αυτή είναι μεγάλες, αν αναλογιστεί κανείς ότι, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, οι πιστοί κατοικούν σε χώρες με θερμό κλίμα και μεγάλες ημέρες, γεγονός που σημαίνει ότι παραμένουν χωρίς τροφή και νερό για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Στροβιλιζόμενοι Δερβίσηδες-Σουφισμός

Στο Ισλάμ δεν ευδοκίμησε ο μοναχισμός με την μορφή που τον γνωρίζουμε στον χριστιανισμό. Ο σουφισμός, με μια απλοϊκή προσέγγιση, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μια κίνηση θρησκευτικού μοναχισμού στον χώρο του Ισλάμ. Στην πραγματικότητα όμως αποτελεί ένα ιδεολογικό και φιλοσοφικό κίνημα βαθύτατα

επηρεασμένο από τη χριστιανική θρησκεία, την ινδική φιλοσοφία, τον Βουδισμό και άλλα πολιτιστικά και ιδεολογικά ρεύματα. Ο Σουφισμός είναι η εσωτερική φιλοσοφία του Ισλάμ.

Ισλαμικές ομάδες

Οι Μουσουλμάνοι χωρίζονται σε δυο ομάδες , τους Σιίτες και τους Σουνίτες. Ο κύριος λόγος που χωρίστηκαν οι μουσουλμάνοι είναι γιατί μετά τον θάνατο του Μωάμεθ διχάστηκαν σύντομα εξαιτίας της στάσης που κράτησαν στο ακανθώδες θέμα της διαδοχής του. Η βασική αντίρρηση προήλθε από όσους πίστευαν ότι χαλίφης μπορεί να γίνει μόνο κάποιος άνθρωπος που κατάγεται από την οικογένεια του προφήτη δηλαδή οι Σιίτες. Επικράτησαν ωστόσο οι σουνίτες, αυτοί που δεν θεώρησαν απαραίτητη αυτή την προϋπόθεση.

Οι Σουνίτες είναι ένας από τους δύο κύριους κλάδους του Ισλάμ. Δίνουν έμφαση στην Σούνα (παράδοση) του προφήτη Μωάμεθ. Ορισμένες φορές οι σουνίτες αναφέρονται ως «ορθόδοξοι». Πάντως είναι το πολυπληθέστερο από τα δύο κύρια ισλαμικά «δόγματα». Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των Σουνιτών είναι η επιμονή στην πιστή τήρηση των γραφών του Κορανίου, που θεωρείται θεμέλιο του Ισλάμ, και της ισλαμικής παράδοσης, απ' όπου προέρχεται και η ονομασία τους.

Οι Σιίτες πιστεύουν στην κληρονομική διαδοχή του θρησκευτικού ηγέτη (ιμάμη), ο οποίος θεωρείται αλάθητος, πηγή αποφάσεων, αυθεντικός ερμηνευτής του κορανίου που μεταβιβάζει στους διαδόχους του τα μυστικά. Οι Σιίτες έχουν ως αγίους μεγαλομάρτυρες, τον Αλή και τον γιό του Χουσεΐν, οι οποίοι δολοφονήθηκαν από τον Μωαβία, τον ιδρυτή της δυναστείας των Ομεϊαδών Χαλίφων. Μια φορά το χρόνο οι πιστοί του Σιισμού, σε ανάμνηση των μαρτυρίων του Χουσεΐν, αυτομαστιγώνονται και αυτοβασανίζονται σε λατρευτικές εκδηλώσεις που κρατούν 10 μέρες .

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΙΣΛΑΜ

Σήμερα η απειλή ενός πολυεπίπεδου συγκρουσιακού φαινομένου είναι κάτι παραπάνω από έκδηλη αφού αγγίζει νέες ιδεολογικοκοσμοθεωρητικές αντιλήψεις δύο κόσμων που τους χωρίζει ένα μη ορατό πάντοτε, πλην όμως απολύτως υπαρκτό, βαθύτατο ρήγμα συγκρουσιακής προσέγγισης της ίδιας της ζωής και της οργάνωσης των κοινωνιών.
Η εξέγερση του Ισλαμικού παράγοντα σε όλα τα σημεία της υδρογείου, όπου δηλαδή ζει και δραστηριοποιείται ο μουσουλμανικός κόσμος προκαλεί ανησυχία διεθνώς,

ιδιαίτερα στις δυτικές δημοκρατίες όχι μόνο γιατί έρχεται αυτή η αναταραχή με το Ισλάμ και η αντιπαράθεσή του με τον δυτικό κόσμο, σε μια στιγμή παγκόσμιας πολυεπίπεδης βαθιάς κρίσης.

Αυτό που συμβαίνει τώρα υπογραμμίζει μια αντίθεση κουλτούρας και πολιτικού πολιτισμού, δηλαδή ένα ισχυρότατο μεγάλο ρήγμα μεταξύ του συστήματος αξιών και του τρόπου κοινωνικοποίησης των ανθρώπων στον ισλαμικό κόσμο και του χριστιανικού κόσμου της Δύσης.

Πρόκειται για μια κοινωνικοποίηση που διαμορφώνει την προσωπικότητα, τις αντιλήψεις ζωής και τις προσλαμβάνουσες παραστάσεις ως προς τον κόσμο και την εν γένει κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ζωής και δραστηριότητας του ανθρώπου στις χώρες, τα κράτη, τα πολιτικά συστήματα και τις κοινωνίες.
Αυτή η προσλαμβάνουσα αντιθετική και συγκρουσιακή διάσταση της σχέσης του Ισλάμ με τον δυτικό κόσμο ξεπερνά κατά πολύ τη θρησκευτική αντίθεση όπως θα μπορούσε να εμφανιστεί από ορισμένους και ακριβώς επειδή εστιάζεται στην κοινωνικοποίηση των ανθρώπων που είναι τελείως διαφορετική ως σύστημα αξιών και αγκαλιάζει όλες τις μορφές ανθρώπινης δράσης από τον τρόπο που αντιλαμβάνεται κανείς τη ζωή και τον θάνατο, τη δημιουργία στην τέχνη, το θέατρο και τον κινηματογράφο, μέχρι το πολιτικό σύστημα ως δημοκρατική ή μη δημοκρατική διακυβέρνηση.

Είναι γνωστό πως το καθεστωτικό Ισλάμ δεν αποδέχεται τη δημοκρατία ή τη δημοκρατική αρχή, ενώ επίσης είναι γνωστό πως ο δυτικός κόσμος από τον Διαφωτισμό και εντεύθεν προστατεύει κυρίως το άτομο, την αξιοπρέπεια, τις ελευθερίες, τα δικαιώματα και παρεμποδίζει την κρατική αυθαιρεσία υλοποιώντας το κράτος δικαίου. Αντιθέτως το Ισλάμ λειτουργεί σε ένα κοινοτικό, συλλογικό πλαίσιο αλληλεγγύης, αλληλοβοήθειας και στήριξης των ομοθρήσκων, αναξιοπαθούντων ή διεκδικούντων δικαιώματα, ενώ υπερασπίζονται αποφασιστικά και με παρωχημένο φανατισμό την εικόνα, το είδωλο και τον κόσμο του ιδρυτή της θρησκείας τους.

Η άποψη των ισλαμιστών, ως εκ τούτου, είναι περισσότερο συντηρητική παρά επαναστατική. Η Μουσουλμανική Αδελφότητα κάνει λόγο για την ταυτότητα, τις παραδόσεις και τον πολιτισμό περισσότερο, παρά για την θρησκεία.

Αντί να αποτελεί μια πρωταρχική πηγή της δύναμης, η θρησκεία μπορεί στην πραγματικότητα να έχει γίνει το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Μουσουλμανική Αδελφότητα και η Ennahda. Οι ισλαμιστές εδώ και καιρό έχουν την πεποίθηση ότι, επειδή, εδώ και δεκαετίες αγωνίζονται βάσει μιας θρησκευτικής

ταυτότητας και τώρα έχουν εκλεγεί, έχουν το μονοπώλιο στο να αντιπροσωπεύουν την πιστή στην πολιτική.

Αργά ή γρήγορα, θα υπάρξουν προβλήματα μεταξύ του πολιτικού και του αμιγώς θρησκευτικού βραχίονα του Ισλάμ στην Αίγυπτο και την Τυνησία. Τα ισλαμικά κινήματα γνωρίζουν ότι αν δεν διαχωρίσουν τον πολιτικό από τον θρησκευτικό βραχίονα, τότε ο θρησκευτικός θα πληγεί από τα προβλήματα του πολιτικού

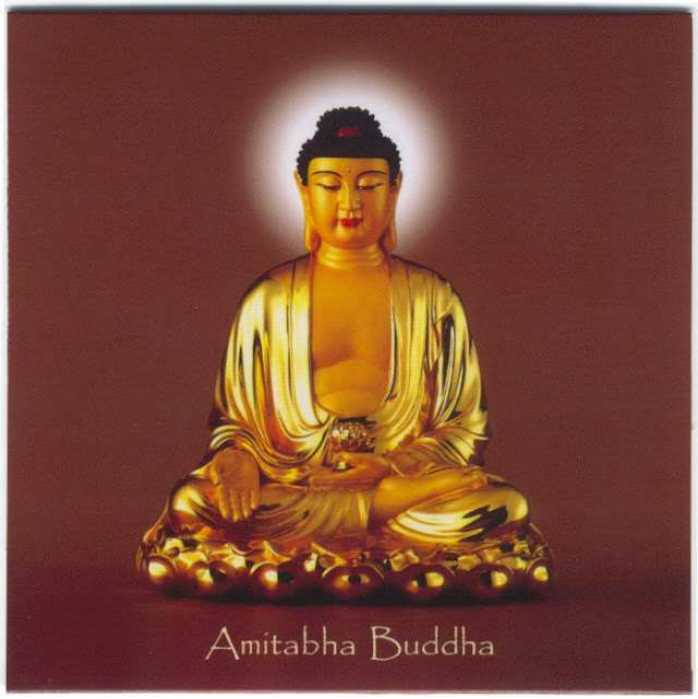

ΒΟΥΔΙΣΜΟΣ

Σιντάρτα Γκαουτάμα Βούδας

Ο Βούδας γεννήθηκε ως Σιντάρτα Γκοτάμα, πρίγκηπας της φυλής Σάκυα του Νεπάλ (Σακυαμούνι) το 563 Π.Κ.Ε. Στη ηλικία των 30 ετών εγκατέλειψε τις ανέσεις του βασιλικού οίκου, για να αναζητήσει το νόημα της οδύνης που αντίκριζε γύρω του. Μετά από 6 χρόνια σκληρής εκπαίδευσης και πειθαρχίας εγκατέλειψε την οδό του ασκητισμού και κάθισε κάτω από τον δέντρο Μπόντχι, σε γαλήνιο διαλογισμό.

Την πανσέληνο του Μαΐου, με την ανατολή του πρωινού άστρου, ο Σιντάρτα Γκοτάμα έγινε Βούδας (Μπούντχα) ο Πεφωτισμένος. Κατόπιν περιπλανήθηκε στις πεδιάδες της βορειοανατολικής Ασίας επί 45 περίπου χρόνια, διδάσκοντας την ατραπό του Ντάρμα. Γύρω του αναπτύχθηκε μια κοινότητα ή Σάγκχα μοναχών - ανεξαρτήτως φύλου από κάθε κάστα και κάθε φυλή- αφοσιωμένων στην άσκηση της ατραπού του Βούδα. Το ιστορικό πρόσωπο που έλαβε τον τίτλο Βούδας πέθανε σύμφωνα με τις εκτιμήσεις σύγχρονων ιστορικών το 486 Π.Κ.Ε., στην ηλικία των 80 ετών περίπου.

Χαρακτηριστικά της θρησκείας

Οι Βουδιστές δεν λατρεύουν κάποιους θεούς ή θεό. Οι άνθρωποι έξω από το Βουδισμό συχνά πιστεύουν ότι οι Βουδιστές λατρεύουν το Βούδα. Όμως, ο Βούδας (Σιντάρτα Γκαουτάμα) ποτέ δεν ισχυρίστηκε ότι ήταν θεός, αλλά αντίθετα οι Βουδιστές τον θεωρούν σαν κάποιον που έχει ήδη επιτύχει, αυτό που και εκείνοι αγωνίζονται να επιτύχουν, δηλαδή την πνευματική φώτιση και μαζί με αυτήν την ελευθερία από το συνεχόμενο κύκλο εναλλαγής της ζωής με το θάνατο. Οι περισσότεροι Βουδιστές πιστεύουν ότι ένας άνθρωπος έχει απεριόριστες μετενσαρκώσεις, οι οποίες αναπόφευκτα κάποια στιγμή συμπεριλαμβάνουν και πόνο μέσα τους. Ένας Βουδιστής προσπαθεί να δώσει τέλος σε αυτές τις μετενσαρκώσεις. Οι Βουδιστές πιστεύουν ότι αυτό που προκαλεί τις μετενσαρκώσεις είναι οι επιθυμίες, οι αντιπάθειες και οι αυταπάτες ενός ανθρώπου. Επομένως, ο σκοπός ενός Βουδιστή είναι να εξαγνίσει την καρδιά του και να εγκαταλείψει όλες τις επιθυμίες του για σαρκικές απολαύσεις, καθώς επίσης και την αγάπη για τον εαυτό του.

Οι Βουδιστές ακολουθούν μια λίστα από θρησκευτικές αρχές και είναι πολύ αφοσιωμένοι στο διαλογισμό. Όταν ένας Βουδιστής διαλογίζεται, δεν είναι το ίδιο όπως όταν κάποιος προσεύχεται ή επικεντρώνει την προσοχή του σε έναν θεό, είναι περισσότερο πράξη αυτοπειθαρχίας. Μέσα από το διαλογισμό μπορεί κάποιος να φτάσει στη Νιρβάνα – «την απελευθέρωση» από τη φλόγα της επιθυμίας.

Ο Βουδισμός προσφέρει κάτι που είναι αλήθεια για τις περισσότερες θρησκείες στον κόσμο: πειθαρχία, αξίες και οδηγίες, με βάση τις οποίες κάποιος θα ήθελε να ζήσει.

Σήμερα είναι η τέταρτη μεγαλύτερη θρησκεία παγκοσμίως, με περίπου 350 εκατομμύρια πιστούς και παρουσία κυρίως σε χώρες της Ανατολής όπως η Ινδία , η Ταϊλάνδη, η Κίνα, η Μιανμάρ, η Ιαπωνία, η Σρι Λάνκα και η Ταϊβάν.

Ο φωτισμός

Η παράδοση αναφέρει πως ένα βράδυ, ο Σιντάρτα κάθισε κάτω από ένα δέντρο, σ' έναν ναό του θεού Βίσνου. Έμεινε εκεί όλη τη νύχτα σε βαθύ διαλογισμό. Με το ξημέρωμα, είδε το νόημα όλων των πραγμάτων να ξεδιπλώνεται μπροστά του. Φωτίστηκε. Από εκείνη τη στιγμή, ο Σιντάρτα πήρε το όνομα Βούδας.

Τι γίνεται όταν πεθαίνει ένας βουδιστής;

Στο βουδισμό υπάρχει η έννοια της συνέχειας. Ολα είναι μια συνεχής εναλλαγή. Και ο θάνατος είναι μια ενδιάμεση κατάσταση, μια "στάση" λίγο πριν τον επόμενο κύκλο. Σύμφωνα με τη βουδιστική παράδοση ο νεκρός έχει πέσει σε κάτι σαν έναν βαθύ ύπνο και βιώνει διάφορες εμπειρίες. Τότε μπορεί να δει αυτά που χρόνια διαλογιζόταν σαν απόλυτη εμπειρία: να βιώσει την απόλυτη αλήθεια. Ο ύπνος κρατά 3,5 μέρες - μετά τον ξυπνά η συνείδησή του. Η συνείδησή μας είναι κάτι σαν τον σκληρό μας δίσκο: υπάρχει μέσα μας, σαν μια δύναμη. Οταν η δύναμη αυτή δραστηριοποιείται, "ξυπνά" αυτόν που ονομάζαμε "νεκρό", ο οποίος τώρα αντιλαμβάνεται ότι έχει πεθάνει, συνειδητοποιεί ότι έχει αφήσει το σώμα του. Φυσικά η φάση αυτή εμπεριέχει μεγάλη αίσθηση οδύνης, λόγω της απώλειας του οικείου, επειδή έχει ξεκολλήσει από ό,τι ξέρει και αγαπά. Είναι πρωτόγνωρο, σοκαριστικό, γεννά τρομερή ανασφάλεια.

Η νιρβάνα

Κάθε άνθρωπος κληρονομεί τις πράξεις των προγόνων του και τιμωρείται γι’ αυτές. Αν όμως απαλλαγεί από την επιθυμία κι από το ψέμα, αν ζει με εγκράτεια και ελεημοσύνη, αλλά κυρίως χάρη στη γνώση, ο άνθρωπος οδηγείται στη μακαριότητα, τη νιρβάνα. Όπως και οι ινδουιστές, έτσι και οι βουδιστές πιστεύουν πως ο άνθρωπος μετά τον θάνατο του ξαναγεννιέται και επανέρχεται στη ζωή, είτε με τη μορφή ανθρώπου, είτε με τη μορφή ζώου. Αν όμως οι νεκροί έχουν περάσει μια ενάρετη και αγνή ζωή, τότε δεν ξαναγεννιούνται, αλλά ζουν στον ουρανό, σε μια κατάσταση ευτυχίας και μακαριότητας, που ονομάζεται Νιρβάνα. Οι βουδιστές ,επίσης, θεωρούν νιρβάνα την ελευθερία από όλες τις εγκόσμιες ανησυχίες, όπως η απληστία, το μίσος, η ζήλεια και η άγνοια. Οι βουδιστές λένε πως η νιρβάνα δεν περιγράφεται με λόγια, βρίσκεται μακριά από κάθε απόπειρα ορισμού. Η Νιρβάνα είναι γι' αυτούς το ύψιστο αγαθό.

Στάσεις του Βούδα

Ο βούδας απεικονίζεται συνήθως καθιστός, όρθιος, βαδίζοντας ή ξαπλωμένος. Η στάση του βαδίσματος συμβολίζει τον Βούδα που κατεβαίνει από τον παράδεισο στη γη. Η στάση του ξαπλωμένου Βούδα χρησιμοποιείται συνήθως σε πολύ ογκώδη έργα και απεικονίζει τον Βούδα τη στιγμή που μπαίνει στη νιρβάνα. Η όρθια και η καθιστή στάση καθορίζονται από την μούντρα δηλαδή τη θέση των χεριών. Για παράδειγμα, ένας όρθιος Βούδας μπορεί είτε να ευλογεί είτε να υποτάσσει τις δυνάμεις του κακού. Τα αγάλματα του καθιστού Βούδα μπορεί να συμβολίζουν οποιοδήποτε σημαντικό γεγονός στη ζωή του, ανάλογα πάντα με την θέση των χεριών.

Οι Τέσσερις Ευγενικές Αλήθειες

Η Φώτιση του Βούδα, τον οδήγησε στο να δει τον κόσμο όπως πραγματικά είναι και να αναγνωρίσει την πραγματική αιτία του πόνου των ανθρώπων. Η βασική διδασκαλία του Βούδα, βρίσκεται στις Τέσσερις Ευγενικές Αλήθειες και το Οκταπλό Μονοπάτι.

1. Η Αλήθεια για τη Φύση του Πόνου

Στο Βουδισμό, η ζωή μας είναι γεμάτη πόνο. Η γέννηση είναι πόνος, τα γηρατειά και οι ασθένειες είναι πόνος και φυσικά ο θάνατος είναι πόνος. Αυτή η άποψη πολλές φορές έχει καταδικαστεί ως ένδειξη ότι οι βουδιστές αρνούνται τη ζωή. Αν ίσχυε όμως κάτι τέτοιο, τότε δε θα τους ενδιέφερε να εξαλείψουν τον πόνο από αυτήν και άρα να κάνουν τη ζωή πραγματικά όμορφη και τον άνθρωπο ευτυχισμένο. Για να είμαστε λοιπόν ευτυχισμένοι, πρέπει να καταλάβουμε τι προκαλεί τη δυστυχία μας.

2. Η Αλήθεια για την Πηγή του Πόνου

Πηγή του πόνου μας, ήταν και πάντα θα είναι η επιθυμία. Αυτό με μια απλή ματιά δε μπορεί να γίνει κατανοητό αλλά αν διαλογιστούμε πάνω σε αυτήν την αλήθεια, είναι εύκολο να καταλάβουμε ότι όντως πίσω από κάθε δυστυχία κρύβεται μια επιθυμία. Επιθυμούμε πράγματα που μπορούμε να αποκτήσουμε και πονάμε που δεν τα έχουμε. Έχουμε πράγματα που δε μπορούμε να ξεφορτωθούμε και πονάμε με το βάρος τους. Επιθυμούμε ερωτικά έναν άνθρωπο που δε μπορούμε να έχουμε. Επιθυμούμε τη ζωή κι έτσι πονάμε όταν γνωρίζουμε τον θάνατο.

3. Η Αλήθεια της Αντιμετώπισης του Πόνου

Είναι η αλήθεια για την κατάπαυση του πόνου, δηλαδή το «σβήσιμο» που οδηγεί στη Νιρβάνα. Επιτυγχάνεται με την κατάσβεση της άγνοιας, της επιθυμίας και της απέχθειας. Είναι βαθιά πίστη στο Βουδισμό, ότι πρέπει να αντιμετωπίσουμε τον πόνο ξεριζώνοντας τις πηγές του, παύοντας δηλαδή να είμαστε εξαρτημένοι από τις επιθυμίες μας, καταφέρνοντας να απελευθερωθούμε από αυτές.

4. Η Αλήθεια για το Μονοπάτι που οδηγεί στην Αντιμετώπιση του Πόνου

Η Αλήθεια αυτή, μας δείχνει τον τρόπο που θα μας οδηγήσει στην λύτρωση ο οποίος στο βουδισμό είναι γνωστός ως η Μέση Οδός ή το Οκταπλό Μονοπάτι. Είναι ο δρόμος που αποκαλύφθηκε στο Βούδα έπειτα από τον διαλογισμό που οδήγησε εν τέλει στη φώτισή του και αποκλείει κάθε μορφή ακρότητας.

Το Οκταπλό Μονοπάτι

1. Τέλεια Θέαση
2. Τέλειο Συναίσθημα
3. Τέλειος Λόγος
4. Τέλεια Συμπεριφορά
5. Τέλεια Εργασία
6. Τέλεια Προσπάθεια
7. Τέλειος Διαλογισμός
8.Τέλεια Επίγνωση

ΙΝΔΟΥΙΣΜΟΣ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο όρος Ινδουισμός είναι ξενικός, αλλά είναι αυτός που έχει επικρατήσει. Ετυμολογικά προέρχεται από τον ποταμό Ινδό και χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τους μουσουλμάνους που έφταναν στην Ινδία για να προσδιορίσει τους μη μουσουλμάνους Ινδούς.

Ινδουισμός, Ινδοϊσμός,[1] Βραχμανισμός και βραχμανική θρησκεία είναι ονομασίες με τις οποίες περιγράφονται οι πάμπολλες τοπικές θρησκείες, θρησκευτικές πρακτικές και επιμέρους σχολές (αιρέσεις, σαμπραντάγιας) της Ινδίας. Από τους ίδιους τους πιστούς της, η θρησκεία των Ινδών περιγράφεται συνήθως από τη σανσκριτική έκφραση Σανατάνα Ντάρμα, που σημαίνει «αιώνιος νόμος», «αιώνια τάξη» ή «πατρική πίστη». Γενικά ο Ινδουισμός είναι θρησκεία.

Αναφέρεται συχνά ως η αρχαιότερη θρησκεία του κόσμου, καθώς κάποιες από τις ρίζες της ανάγονται στην Εποχή του Σιδήρου. Ο Ινδουισμός είναι η τρίτη μεγαλύτερη θρησκεία του κόσμου σε αριθμό πιστών, μετά το Χριστιανισμό και το Ισλάμ, με περίπου ένα δισεκατομμύριο πιστούς, εκ των οποίων πάνω από το 90% κατοικεί στην Ινδία. Ινδουιστικές κοινότητες βρίσκονται επίσης στο Νεπάλ, τη Σρι Λάνκα, τη Μαλαισία, τη Σιγκαπούρη, το Μαυρίκιο, τα Νησιά Φίτζι, τη Σουρινάμ, τη Γουιάνα, το Τρινιντάντ και Τομπάγκο, το Ηνωμένο Βασίλειο, τον Καναδά και τις Ηνωμένες

Πολιτείες.Ο Ινδουισμός βασίζεται στα ιερά κείμενα Βέντα (Βέδες) καθώς και στη διδασκαλία των γκουρού (δασκάλων).

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Τρία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά του Ινδουισμού:

Ανυπαρξία ιδρυτή

Η «Αιώνια Θρησκεία» (Σανατάνα Ντάρμα) δεν έχει ιδρυτή, ούτε υπάρχει συγκεκριμένο πρόσωπο-σωτήρας. Ο πιστός μπορεί να έχει έναν προσωπικό Θεό-δημιουργό, ή να πιστεύει απλά στην ιδέα ενός νόμου που διέπει τον κόσμο. Σε διάφορες εποχές εμφανίστηκαν διδάσκαλοι και σοφοί άνδρες, οι οποίοι με τα κηρύγματα και τη διδασκαλία τους έδωσαν νέα κατεύθυνση και νέα πνοή στα θρησκευτικά πιστεύω του ινδουισμού.

Μη σταθερό δόγμα

Ο Ινδουισμός είναι μια εντυπωσιακά ευπροσάρμοστη στις συνθήκες κάθε εποχής θρησκεία. Περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία θρησκευτικών πρακτικών και εξελίσσεται συνεχώς, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Δεν έχει κάποιο ιερό κείμενο, ενώ οι κατά καιρούς διδάσκαλοι έδειξαν νέους «δρόμους σωτηρίας». Αρχικά, ως θρησκεία των αυτοχθόνων Ινδών, ήταν ουσιαστικά λατρεία της φύσης. Αργότερα εξελίχθηκε και συστηματοποιήθηκε από τους βραχμάνους. Απέκτησε την ιδέα ότι ο κόσμος διέπεται από κάποιο καθολικό νόμο (ντάρμα), η επίγεια έκφανση του οποίου είναι το αυστηρό, ιεραρχικό κοινωνικό σύστημα των καστών, καθώς και την ιδέα ότι ο κόσμος συνεχώς φτάνει σε ένα τέλος και ξεκινάει από την αρχή.

Ινδικό φαινόμενο

Ο Ινδουισμός είναι αποκλειστικό γέννημα του ινδικού πολιτισμού. Η εκτός Ινδίας επιρροή του περιορίζεται μόνο σε μικρό ιεραποστολικό έργο στην νοτιοανατολική Ασία και την Ινδονησία, με σκοπό την ενσωμάτωση φυλών ως νέες κάστες, ενώ μεμονωμένοι μη Ινδοί μεταστράφηκαν στον Ινδουισμό υπό την επίδραση βραχμάνων στοχαστών, ιδίως κατά τις δεκαετίες του 1960 και 1970 στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, όπου επικρατούσε η λεγόμενη «μανία με την Ινδία».

2.ΙΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ-ΘΕΟΤΗΤΕΣ

ΙΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ

Τα ινδουιστικά ιερά βιβλία είναι οκτώ από τα οποία τα δύο απ αυτά είναι τα σημαντικότερα, τα Βέδας και οι Ουπανισάδες.

Βέδας: Τα βέδας γράφτηκαν από το 1500 έως το 1000 π. Χ. κι αντιστοιχούν στην Βεδική θρησκεία των Ινδών, που ήταν πολυθεϊστική και περιλάμβανε λατρεία με θυσίες σε θεούς όπως ο ουρανός, η φωτιά, ο ήλιος, ο θεός της καταιγίδας, της γονιμότητας, του πολέμου κ.ά.

Στις Βέδες κυριαρχεί η ιδέα του Ντάρμα. Ντάρμα, ονομάζουν την παγκόσμια τάξη, την οποία οφείλουν οι άνθρωποι να σέβονται και να προσαρμόζουν τη ζωή τους σ΄ αυτήν.

Ουπανισάδες: Οι Ουπανισάδες γράφτηκαν απ΄ το 800 ως το 500 π. Χ. και βρίσκονται στο τέλος των Βέδας και επίσης λέγονται και Βεδάντα, επειδή αναπτύσσοουν την πνευματική ουσία των Βέδας. Εντούτοις είναι καλό να σημειώσουμε ότι τα Ουπανισάντς είναι κείμενα, ενώ η Βεδάντα είναι φιλοσοφία.

ΘΕΟΤΗΤΕΣ

Όπως αναφερεται και στη εισαγωγή οι ινδουιστές πιστεύουν σε ένα τεραστιο αριθμό θεοτήτων που αποτελειτε από εκατονταδες εκατομμύρια θεότητες που υπάγονται στον Βράχμαν . Η Ινδουιστική θεϊκή Τριάδα αποτελείτε από τον Βράχμαν, τον Βίσνου και την Σίβα.

Βραχμαν

Ο Βράχμα είναι ο πρώτος και γηραιότερος της Ινδουιστικής Θεϊκής Τριάδας (Βράχμα-Βισνού-Σίβα). Είναι ο Αυτοδημιούργητος Δημιουργός του Σύμπαντος, των Θεών, των δαιμόνων και όλων των πλασμάτων, με την δύναμη της σκέψης του. Ως Δημιουργός, ο Βράχμα είναι σκότος και φως μαζί. Έτσι, όταν είναι σκότος (τάμας), δημιουργεί δαίμονες και όταν είναι φως (σάττβα) δημιουργεί Θεούς. Δεν δημιουργεί όμως μονάχα με την σκέψη του, αλλά και με... την συνουσία. Έτσι, δημιουργεί την μουσική, την λογική και τις ώρες.

Ο Βράχμα απεικονίζεται ερυθρόχρωμος, με τέσσερα κεφάλια που συμβολίζουν την παντογνωσία και την παντεποπτεία του, και έχοντας μερικές φορές λευκά γένια, που συμβολίζουν την σοφία και την αιώνια φύση του. Έχει τέσσερα χέρια, που συμβολίζουν την κυριαρχία του στις τέσσερις κατευθύνσεις του ορίζοντα. Τα αντικείμενα-σύμβολα που συναντώνται να απεικονίζεται να κρατά στα χέρια του, είναι:

- Οι Βέδες (αρχέγονες γνώσεις, διδαχές), που αυτός δημιούργησε και προσέφερε

στους ανθρώπους.
-Ένα δοχείο με νερό ή μια καρύδα με νερό, που συμβολίζει την ανάδυση του κόσμου από το νερό.
- Ένα κομπολόι, που τον βοηθά να μετρά τον συμπαντικό χρόνο.
- Ένα κερί.
- Ένα άνθος λωτού.
- Ένα τόξο.
- Ένα σκήπτρο που μοιάζει με κουτάλι, που υπενθυμίζει την ροή του ιερού ελαίου ή γάλακτος και την πυρά της καύσης των νεκρών, μιας και ο Βράχμα είναι -εκτός των άλλων- ο Κύριος της Θυσίας, με την μεταφορική αλλά και την κυριολεκτική έννοια.

Βισνού

Ο Προστάτης της Δημιουργίας, ο Βισνού, είναι η δεύτερη από τις 3 βασικές εκφράσεις του Υπέρτατου Πνεύματος της Δύναμης του Σύμπαντος.Αντιπροσωπεύει την Δύναμη του Υπέρτατου Πνεύματος, την γενναιοδωρία, την καλοσύνη και το έλεος. Πέραν όμως αυτών, ο Βισνού κατέχει αναρίθμητες δυνάμεις, όλες εκφράσεις του Ενός Υπέρτατου Πνεύματος. Οι πιο εντυπωσιακές είναι: Παντογνώστης, Παντοκράτορας και Κυρίαρχος των Φυσικών Νόμων (τους οποίους και μεταλλάσσει κατά βούληση).

Είναι η πηγή και το κέντρο των Πάντων. Συνήθως πάντως, στην Ινδουιστική θρησκευτική τέχνη, αναπαριστάται με 2 ή με 4 χέρια, που συμβολίζουν την κυριαρχία του στα 4 σημεία του ορίζοντα, και συνήθως κρατά μια ράβδο, που συμβολίζει την δύναμη της γνώσης, ένα κοχύλι, που συμβολίζει το στοιχείο του νερού, έναν δίσκο, που συμβολίζει την δύναμή του έναντι στο κακό και την άγνοια, και έναν λωτό, που συμβολίζει το Σύμπαν. Επίσης, αναπαριστάται πάντα με γαλάζιο δέρμα (τόσο ο ίδιος, όσο και οι ενσαρκώσεις του), σύμβολο της αθάνατης φύσης του και της Υπέρτατης δύναμής του.

Άλλα σύμβολά του είναι τα φίδια, που συμβολίζουν τον αέναο κύκλο της Δημιουργίας (βλ. και άρθρο για τον Ουροβόρο), και συχνά απεικονίζεται καβάλα στον Γκαρούντα, που είναι είτε ολόκληρος αετός, είτε έχει ανθρώπινο κεφάλι, και είναι ο δυνατός σύμμαχος του Βισνού έναντι των δυνάμεων του κακού.

Σίβα

Η τρίτη και σημαντικότερη έκφραση του Υπέρτατου Πνεύματος, είναι ο Σίβα ο Καταστροφέας. Αντίθετα, ο Σίβα αντιπροσωπεύει τον Αέναο Κύκλο και είναι αυτός που τον δημιουργεί: μετά την Δημιουργία, έρχεται η Καταστροφή... που όμως δεν είναι τίποτε άλλο, παρά το βήμα πριν την Αναγέννηση. Έτσι, ο Σίβα αντιπροσωπεύει τόσο το τέλος όσο και την αρχή, καταστρέφοντας ώστε να δημιουργήσει ξανά.
Ο Σίβα, είναι επίσης η Σοφή Αρχέγονη Συνείδηση, που κατοικεί μέσα μας και μας καθοδηγεί.

Μια από τις πλέον συνηθισμένες απεικονίσεις του Σίβα, είναι να κάθεται πάνω σ’ ένα άνθος λωτού (που συμβολίζει το Σύμπαν) με θέση διαλογισμού, με γκρι-γαλάζιο

δέρμα, μακριά μαλλιά (που συμβολίζουν την ζωοφόρο ανάσα που βρίσκεται μέσα σε όλα τα πλάσματα, υπενθυμίζοντας ότι η ζωή προέρχεται απ' αυτόν), 4 χέρια (που συμβολίζουν την κυριαρχία του και στα 4 σημεία του ορίζοντα), και με τρία μάτια. Το τρίτο του μάτι, είναι το «μάτι της σοφίας» που βλέπει τα πάντα, μα κυρίως βλέπει πέραν του φανερού.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του Σίβα, είναι οι τρεις γραμμές στο μέτωπό του, που υπενθυμίζουν την ουσία της Ύπαρξής μας -δηλαδή την αθανασία της Ψυχής μας, που είναι κι αυτή έκφραση του Υπέρτατου Όντος.
Γύρω από τον λαιμό του τυλίγεται μια κόμπρα, συμβολίζει τον θάνατο -το τέλος, μα επίσης συμβολίζει την Σοφία του Ερπετού. Επιπλέον, συμβολίζει την αλλαγή, την καταστροφή και δημιουργία, λόγω της ικανότητας των φιδιών να αλλάζουν το δέρμα τους.

ΑΛΛΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΘΕΟΤΗΤΕΣ:

Σαρασβάτι - Η πρώτη έκφραση της θηλυκής Θείας Τριάδας, η Σαρασβάτι -η σύντροφος του Βράχμα και θυγατέρα του Σίβα και της Ντούργκα, είναι η Θεά και Προστάτιδα της Γνώσης, του Λόγου και της Μουσικής

Λάχσμι - Μια από τις αρχαιότερες Θεότητες του Ινδουισμού και ίσως η πιο αγαπημένη Θεά των Ινδουιστών. Η πανέμορφη Λάχσμι, είναι Θεά της Τύχης, της Αγνότητας, της Ομορφιάς, της Χάρης, της Γενναιοδωρίας, της Ειρήνης, της Πνευματικής Φώτισης της Ευημερίας και του Πλούτου

Σάκτι-Παρβάτι ή Ντούργκα - Η Αιώνια και Υπέρτατη Δύναμη του Σίβα, είναι η Σάκτι, που προσωποποιείται ως η σύζυγός του. Δεν μπορεί να υπάρξει ο Σίβα χωρίς την Σάκτι, ούτε η Σάκτι χωρίς τον Σίβα -και οι δύο μαζί, δημιουργούν το Ένα

Κάλι - Η φοβερή Κάλι, η «Σκοτεινή Μητέρα», η Θεά του Χρόνου, της Μεταμόρφωσης και της Καταστροφής με την τρομακτική εμφάνιση

Γκανέσα - Ο Γκανέσα είναι ο Θεός της Σοφίας, της Γνώσης, του Πνεύματος, της Σύνεσης, του Πλούτου και είναι Φύλακας όλων των περασμάτων.

Χανούμαν - Αγγελιοφόρος των Θεών και απόστολός τους.

Κρίσνα - Θεός της αγάπης, ενσάρκωση του Βισνού.

Άγκνι - Θεός της φωτιάς.

Ίντρα - Θεός του πολέμου.
Σούργια - Θεός του Ήλιου.

Σόμα - η Σελήνη.
Βαρούνα - Θεός της Βροχής.
Γιάμα - Θεός του Θανάτου.
Κουμπέρα - Θεός του Πλούτου.

3.ΛΑΤΡΕΙΑ

Τον Ινδουισμό διατρέχει μια εσωστρεφής μυστική τάση στις περισσότερες όψεις του τόσο στις φιλοσοφικές και μεταφυσικές πτήσεις , όσο και στις λατρευτικές εκδηλώσεις. Οι Ουπανισάντ συγκέντρωσαν το υλικό του ινδικού διανοητικού μυστικισμού. Υποστήριξαν ότι το Μπράχμαν περικλείει τα πάντα και είναι πάνω από όλα και πέρα από κάθε απρόσωπη αρχή. Από τις Ουπανισάντ πήγασε μια από τις τυπικότερες μορφές μυστικισμού που σε αυτό συμβαδίζει με τον πανθεϊστικό μονισμό. Αυτό , αναπτύχθηκε από την Βεντάτα(φιλοσοφικά θρησκευτικά συστήματα του ινδουισμού) . Ο Σανκάρα υποστήριξε τη μη πραγματικότητα του κόσμου και τη μη ύπαρξη ανάμεσα στο Άτμαν- Μπράχμαν .

Υπάρχει και ένα άλλο είδος μυστικισμού που αναπτύχθηκε στην Ινδία και στηρίχθηκε φιλοσοφικά από μια ινδουιστική σχολή , τη Σανκυα . Αυτή υποστηρίζει ότι υπάρχουν δυο διαφορετικές αρχές η <<πρά-κριτι>> και η <<παρούσα>> , ξεχωριστές οντότητες. Ο μυστικισμός αυτός δεν οδηγεί σε συγχώνευση αλλά οδηγεί σε έναν απόλυτο ατομικισμό.

Μια τρίτη κατεύθυνση του ινδικού μυστικισμού έχει έντονο θειστικό χαρακτήρα. Οι πηγές του βρίσκονται στο μυστικό ποίημα << Μπαγκαβάτ- γκιτά>> . Προτείνει μια σύνθεση θεωρητικής και δραστήριας ζωής. Το ποίημα αυτό που κορυφώνεται στο δράμα και τη Θεοφάνεια του Κρίσνα , καταλήγει με τη συμβουλή να αναζητεί κανείς τον Θεό με αφοσίωση. Αυτός ο τύπος του αγαπητικού μυστικισμού στερεώθηκε φιλοσοφικά από τον Ραμανούντζα. Κατ' αυτόν υπάρχουν τρεις απόλυτες αρχές : ο Θεός , η ψυχή και η ύλη. Ο θεός αποτελεί τη μοναδική πραγματικότητα τόσο της ψυχής όσο και της ύλης.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

Γιορτάζεται η Μάκαρα Σανκράτι η οποία είναι γιορτή της ανανέωσης του ήλιου και γιορτάζεται σε χειμερινό ηλιοστάσιο. Η Μαχασιβράτρι , η μεγάλη νύχτα του Σίβα γιορτάζεται την περίοδο της νέας σελήνης. Το χόλι είναι το πανηγύρι της άνοιξης. Με τη Ράμα Ναβάμι γιορτάζεται η γέννηση του Ράμα ο οποίος ήταν ήρωας της Ραμαγιάνα. Στη Γιανμανστάμι γιορτάζεται η γέννηση του Κρίσνα , του εμπνευστή της Μπανγκαβαντγίτα. Η Γκανέσα Τσατούρτι είναι η γιορτή της νότιας Ινδίας προς τιμήν του Γκανέσα. Η Ντιβάλι είναι η γιορτή των Φώτων το φθινόπωρο που συχνά ταυτίζεται με την ευημερία.

ΙΕΡΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

Το Βαρανάσι είναι μια πόλη δυο εκατομμυρίων κατοίκων , κτισμένη στην όχθη του ποταμού Γάγγη. Η πόλη αυτή θεωρείται ιερή από τους Ινδουιστές ενώ πρόκειται για μια από τις παλαιότερες συνεχόμενα κατοικημένες πόλεις στην ιστορία. Η πόλη αποτελεί πολιτιστικό και θρησκευτικό κέντρο της Β. Ινδίας.

Η ΔΙΑΔΟΣΗ ΦΥΤΟΦΑΓΙΑΣ

Η σημασία του φαγητού στις ανατολικές θρησκείες είναι πολύ μεγάλη. Ο Κομφούκιος είχε πει ότι το φαγητό είναι η δύναμη που ενώνει την κοινωνία και κανείς δεν είναι τόσο ικανός ώστε να κατανοήσει το πραγματικό νόημα της διατροφής του. Ο ινδουισμός όπως και ο βουδισμός συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με την παράδοση της φυτοφαγίας. Η διάδοση μιας διατροφής που δεν περιέχει κρέας σε αυτές τις θρησκείες προκύπτει από:

Α) Την αρχή της μετενσάρκωσης , σύμφωνα με την οποία οι ψυχές δεν καταστρέφονται απλώς αλλάζουν μορφή. Αυτή η αρχή δεσμεύει την διατήρηση της ζωής.

Β) Την αχίμσα που ισχύει για όλα τα έμβια όντα. Με αυτό το πνεύμα πολλοί πιστοί είναι αντίθετοι στην θανάτωση των ζώων.

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ <<ΙΕΡΩΝ ΑΓΕΛΑΔΩΝ>>

Οι διαιτητικοί κανόνες του ινδουισμού έχουν αρκετά κοινά σημεία με τους κανόνες του Ιουδαϊσμού. Τα κείμενα που περιέχουν τους κανόνες διατροφής των Ινδουιστών συμπίπτει χρονικά με την περίοδο συγγραφής της Τόρα και του Ταλμούδ. Οι κυριότεροι κανόνες είναι η σύσταση στους πιστούς να αποφεύγουν να τρώνε κρέας

και να πίνουν αλκοόλ , η θανάτωση της <<ιερής αγελάδας>> και η απαγόρευση της κατανάλωσης χοιρινού. Ανάμεσα στους διαιτητικούς κανόνες περιλαμβάνονται η απαγόρευση κατανάλωσης αρπακτικών πουλιών επειδή θεωρούνται ακάθαρτα καθώς και των φυτών όπως το κρεμμύδι και το σκόρδο. Όσο αναφορά την απαγόρευση της θανάτωσης της αγελάδας δεν ακολουθείται από όλους τους ινδούς και συγκεκριμένα από τις πιο φτωχές κάστες. Η ανώτερη κάστα που είναι οι Βραχμάνες απέχουν από το κρέας και από τα αυγά.

4.ΜΠΡΑΧΜΑΝ-ΑΤΜΑΝ

Μπράχμαν: Η απόλυτη απρόσωπη πραγματικότητα από την οποία απέρρευσε όλος ο κόσμος γύρω μας, τα πάντα, ακόμη και οι θεοί. Όλα όσα φαίνονται γύρω μας αποτελούν το εξωτερικό μέρος αυτής της θείας απόλυτης πραγματικότητας.

Άτμαν: Η αρχική σημασία της λέξης είναι αναπνοή, ζωή. Επειδή κάθε τι γύρω μας έχει απορρεύσει απο την απόλυτη απρόσωπη πραγματικότητα, μέσα του περιέχει ενα κομμάτι του Μπράχμαν. Το μέρος αυτό του Μπράχμαν λέγεται Άτμαν.

Για τους Ινδουϊστές:

Αξία έχει μόνο το Μπράχμαν. Όλα τα υπόλοιπα που αποτελούν τον εξωτερικό φαινόμενο κόσμο δεν είναι άξια λόγου. Ο κατακερματισμένος αυτός κόσμος αποτελεί μια ψευδαίσθηση. Η κατάσταση αυτή ονομάζεται Μάγια και αυτό γιατί ο κόσμος γύρω μας αποτελείται από όντα που βρίσκονται σε κατάσταση περιορισμού αλλά και μεταβολής.
Ο άνθρωπος περιορίζεται για παράδειγμα στο να είναι μόνο άνθρωπος συγχρόνως όμως μεταβάλλεται π.χ. γερνάει , αρρωσταίνει, φθείρεται, πεθαίνει.

Το Μπράχμαν όμως είναι άμορφο , απόλυτο, απεριόριστο.

Έτσι λοιπόν η ύπαρξη σε αυτόν τον κόσμο που δεν είναι αληθινός, αυθεντικός (αυθεντικό είναι μόνο το Μπράχμαν) είναι οδύνη, πόνος. Ο άνθρωπος λοιπόν ΔΕΝ πρέπει να προσκολλάται σε αυτόν τον κόσμο. Όσο στρέφεται κα αποβλέπει σε αυτόν τόσο περισσότερο κάρμα συσσωρεύει. Έτσι το μόνο που πετυχαίνει είναι να

μετενσαρκώνεται όλο και περισσότερες φορές, να υπάρχει δηλαδή για μεγαλύτερο διάστημα και άρα να πονάει.

Ο άνθρωπος λοιπόν, θα πρέπει να αποπροσκολλήσει το νου του από το γύρω κόσμο.

Η μόνη αξία είναι μέσα του. Στο κομμάτι του Μπράχμαν που λέγεται Άτμαν. Σε αυτήν την περίπτωση δεν θα παράγει κάρμα και άρα θα σταματήσει τον επώδυνο κύκλο της Σαμσάρα. Θα ενωθεί με την υπέρτατη αρχή, το Μπράχμαν. Θα χαθεί μέσα στον ωκεανό του Μπράχμαν όπως χάνεται μια σταγόνα νερό και θα πετύχει τη λύτρωση (Μούκτι ή Μόξα)
Η διαδικασία αυτή της απόσυρσης του νου από τον κόσμο και η στροφή προς το Άτμαν ονομάζεται γιόγκα.

5.ΜΠΑΚΤΙ-ΜΟΥΚΤΙ ΜΟΞΑ

Η εποχή του Μπάκτι (11^{ος} – 19^{ος} αι.)

Κατά την περίοδο της ινδικής ιστορίας που σφραγίστηκε από την κυριαρχία των μουσουλμάνων στο μεγαλύτερο τμήμα της βόρειας Ινδίας, συντελέστηκαν μεγάλες αλλαγές στην ινδική θρησκεία. Ο όρος Μπάκτι, με τη σημασία της αφοσίωσης σε έναν προσωπικό Θεό, εμφανίζεται ήδη στην Μπαγκαβαντγκίτα και στην Ουπανισάδα Σβετασβατάρα.Στις παλαιότερες πηγές όμως αντιπροσωπεύει μιαν αφοσίωση που ήταν ακόμη κάπως συγκρατημένη και μη συναισθηματική. Αντίθετα, η νέα μορφή του Μπάκτι, καθώς με ύμνους που ψάλλονταν στη γλώσσα του απλού λαού, ήταν πολύ φορτισμένη συναισθηματικα και υποστηριζόταν συχνά ότι η σχέση μεταξύ θεότητας και αφοσιωμένου πιστού ήταν ανάλογη με τη σχέση εραστή και ερωμένης. Η στάση των μουσουλμάνων ηγεμόνων απέναντι στον ινδουισμό ποίκιλλε. Μερικοί, όπως ο Φιρούζ Τουγκλουκ (βασίλευε το 1659-1707), ήταν φανατικά αντινδουιστές και επέβαλαν την πληρωμή τζιζγια, κεφαλικού φόρου στους “απίστους”. Άλλοι, όπως ο σουλτάνος Χουσεΐν Σάχη (βασίλεψε το 1493-1519) και ο μέγας Άκμπαρ (βασίλεψε 1556-1605), έδειξαν καλές διαθέσεις απέναντι στους ινδουιστές υπηκόους τους και στην ινδουιστική πίστη. Πολλοί ναοί, ωστόσο, καταστράφηκαν από τους περισσότερο φανατισμένους ηγεμόνες. Το τυπικό της λατρείας αποτελούσαν ύμνοι που ψάλλονταν, άναμμα φαναριών, αιώρηση φώτων μπροστά στην θεία εικόνα και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις σεβασμού. Η αντιστοιχία του ναού προς τη βασιλική αυλή είναι επίσης φανερή στις Ραθαγιάτρα, στις ιεροτελεστικές πομπές. Η μουσουλμανική κατάκτηση έφερε την Ινδία σε στενή επαφή με μία διαφορετική, επιθετικότερη θρησκευτική πίστη. Κάτω από τις περιστάσεις αυτές, η απουσία μιας κεντρικής θρησκευτικής αρχής του ινδουισμού έγινε πηγή ισχυροποίησης του μάλλον παρά εξασθένησης.

Ινδουιστικός Μυστικισμός

Οι Ινδοί διακρίθηκαν σ’ όλη τη διάρκεια της ιστορίας τους για έντονη μυστική διάθεση. Τον Ινδουισμό διατρέχει μιά εσωστρεφής μυστική τάση στις περισσότερες όψεις του, τόσο στις φιλοσοφικές και μεταφυσικές πτήσεις, όσο ακόμη και στις λατρευτικές εκδηλώσεις, που προσεγγίζουν τα σύνορα του Σαμανισμού και της μαγείας.Μιά κατεύθυνση του ινδικού μυστικισμού έχει έντονο θεϊστικό χαρακτήρα. Οι πηγές του βρίσκονται στο περίφημο μυστικό ποίημα «Μπαγκαβάτ-γκιτά». Εδώ η διήγηση για τον Κρίσνα προϋποθέτει σαφή θεϊστική τοποθέτηση. Προτείνει μιά σύνθεση θεωρητικής και δραστήριας ζωής, ενώνοντας μονισμό και θεϊστικό ρεύμα. Παρακινεί σε νοητική πειθαρχία, ηρεμία, απάθεια, με τα όποια και ο πιο δραστήριος άνθρωπος θα κατορθώσει να ανακαλύψει την παρουσία του αιώνιου σε όλα τα πράγματα. Το ποίημα αυτό, που κορυφώνεται στο δράμα και τη Θεοφάνεια του Κρίσνα, καταλήγει με τη συμβουλή να αναζητεί κανείς τον Θεό με αφοσίωση σ' αυτόν μάλλον παρά με τον αυτοβυθισμό. Έτσι εξαίρει την μπάκτι (bhakti), την οδό της αφοσιώσεως σε προσωπική θεότητα.Αυτός ο τύπος του αγαπητικού μυστικισμού στερεώθηκε φιλοσοφικά κυρίως από τον Ραμανουτζα (1017-1137) και τη σχολή που ίδρυσε. Κατ' αυτήν υπάρχουν τρεις απόλυτες αρχές, ο Θεός, οι ψυχές και η ύλη, και ο Θεός αποτελεί τη μοναδική αυτόνομη πραγματικότητα, τόσο της ψυχής, όσο και της ύλης. Ο Ραμανουτζα στη θέση του απρόσωπου Απολύτου τοποθετεί και πάλι την παραδοσιακή αντίληψη περί προσωπικού Θεού, που βοηθά την ψυχή στον δρόμο για τη λύτρωση και αντί της ψυχρής διανοητικής μεταφυσικής αναζητήσεως συνηγορεί για μιά βιωματική στάση αφοσιώσεως. Από το γόνιμο αυτό φιλοσοφικό έδαφος άντλησε νέους χυμούς ο ερωτικός μυστικισμός, που άνθησε στην Ινδία ως αφοσίωση (μπάκτι). Ο ινδικός συγκινησιακός τύπος μυστικισμού έφθασε σε μιά υστερική φόρτιση και έξαρση στον μυστικισμό του Τσαϊτάνυα (1486-1534) και των οπαδών του, καθώς και στον αισθησιασμό ορισμένων άλλων ινδουιστικών αιρέσεων. Η μπάκτι θρησκευτικότητα παρουσίασε ιδιαίτερη ακμή στη δεύτερη χιλιετία και συνεχίζει να επηρεάζει έως σήμερα την ινδική πνευματικότητα.

Μούκτι Μόξα

Η ατέρμονη παραμονή, μέσω της σαμσάρα, σε κάποια μορφή ύπαρξης, δηλαδή σε μια κατάσταση που ακόμη και στις πιο ευτυχείς μορφές της, όπως είναι π.χ. μια μετενσάρκωση σε έναν άνθρωπο καλής κάστας και πλούσιο, ή στον ουράνιο κόσμο κάποιας θεότητας, χαρακτηρίζεται πάντα από περιορισμό, μεταβολή και ελλειπτική πραγματικότητα, συνεπώς από λιγότερη ή περισσότερη οδυνηρό. Πρόκειται για ένα καινούργιο σωτηριολογικό αίτημα, το οποίο ονομάζεται μούκτι μόξα. Μέχρι τότε, η μεταθανάτια τύχη που ευχόταν κανείς, βέβαια μετά από μια όσο το δυνατόν μακροχρόνια και ευτυχή ζωή σε αυτό τον κόσμο, ήταν να πάει στον τόπο των προγόνων του, που βρισκόταν κάπου στη δυτική πλευρά του ουρανού. Τώρα ζητά την απελευθέρωση από κάθε μορφή ύπαρξης, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την

απελευθέρωση από τον κύκλο των μετενσαρκώσεων. Αυτό είναι το αίτημα και κάθε ινδουιστικής θρησκείας. Σύμφωνα με τους Ουπανισάδες, αυτή επιτυγχάνεται με τη σταδιακή απόσυρση του νου του ανθρώπου από τον εξωτερικό κόσμο και τη στροφή του προς τον εσωτερικό με τελικό σκοπό την ταύτιση του νου με το Άτμαν και μέσω αυτού με το Μπράχμαν. Η διαδικασία αυτή, από τη σταδιακή απόσυρση του νου από τον εξωτερικό κόσμο ως την ταύτιση ή ένωση με το Μπράχμαν ονομάζεται Γιόγκα.

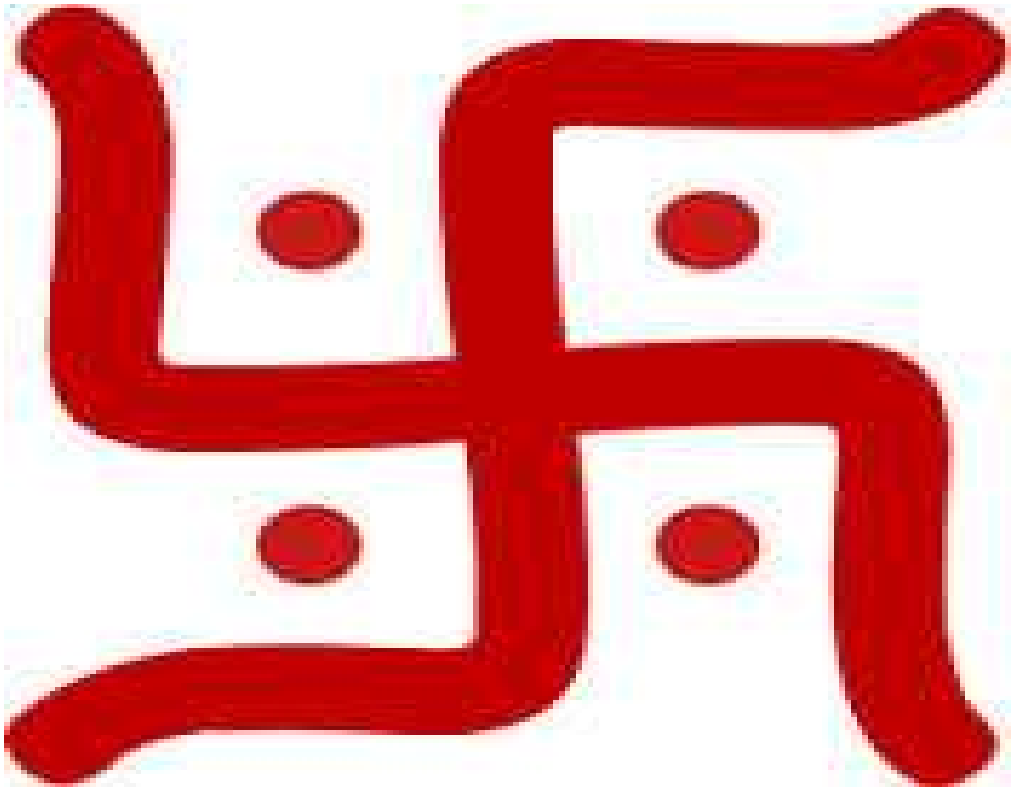

ΚΟΜΦΟΥΚΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ο Κομφουκιανισμός είναι η πιο διαδεδομένη θρησκεία στη Κίνα. Αποτελεί ένα ηθικό και φιλοσοφικό σύστημα το οποίο αναπτύχθηκε αρχικά βάσει των διδασκαλιών του Κινέζου διανοητή και κοινωνικού φιλοσόφου Κομφούκιου, ο οποίος έζησε τον 6ο αιώνα ΠΚΧ. Η ίδια βασίζεται στην ηθική διδασκαλία του Κομφούκιου (551-479) καθώς και σε παραδοσιακό υλικό θρησκευτικό και ηθικού χαρακτήρα που μελέτησαν αυτός και οι μαθητές του.

Αιώνες αργότερα, ο Κομφουκιανισμός εισχώρησε στην Ιαπωνία, την Κορέα, το Βιετνάμ και άλλες περιοχές όπου υπήρχαν κινεζικοί πληθυσμοί, ασκώντας βαθιά επίδραση σε όλους τους κοινωνικούς θεσμούς.

Στα Ανάλεκτα, ο Κομφούκιος απαντάει στο ερώτημα του μαθητή Τσι Κογκ «Υπάρχει άραγε μία λέξη ικανή να καθοδηγεί τις πράξεις του ανθρώπου σε όλη του τη ζωή;» λέγοντας «Ναι, η λέξη επιείκεια: Ό, τι δεν επιθυμείς για τον εαυτό σου, μην το επιβάλεις στους άλλους». (Ανάλεκτα 15: 24[23], Μεταφρ. Σωτ. Χαλικιά) Μια άλλη απόδοση της απάντησης του Κομφούκιου είναι η εξής: «Είναι η "Συγχώρεση". Ό, τι δεν επιθυμείς για τον εαυτό σου μην το επεκτείνεις στους άλλους».

Σύμφωνα με την διδασκαλία του η «αυτάρκης πραγματικότητα» (τάο η ντάο) από την οποία έχουν δημιουργηθεί τα πάντα, αποτελεί δημιούργημα του Ουρανού. Ο Ουρανός θεωρείτε ο θεμελιωτής της αρετής, η οποία στην πλέον απόλυτη μορφή της είναι η καλοσύνη, «μητέρα» όλων των αρετών. Αυτή ονομάζεται Ζέν. Η σημασία της λέξης αυτής είναι της αυτοεπιβολής, που προϋποθέτει τον πλήρη αυτοέλεγχο για την

εξάλειψη όλων των επιθετικών ενστίκτων και αρνητικών συναισθημάτων, που βρίσκονται μέσα στον άνθρωπο. Η ενάρετη συμπεριφορά επιβάλλει την αγάπη στον πλησίον, με συγκεκριμένο τρόπο. Έτσι ο άνθρωπος πρέπει να μάθει να αγαπά πρώτα την οικογένεια του, ακόλουθος να την επεκτείνει στα μέλη της κοινωνίας και τέλος να συμπεριλάβει και την πολιτεία της οποίας ο ηγεμόνας είναι ο γιος του Ουρανού και πατέρας όλων των υπηκόων του.

Η Κομφουκιανή αρετή επιβάλει την ευσέβεια (χιάο), μέσω της οποίας επιτυγχάνεται η σύνδεση από την μία των ζωντανών με τους νεκρούς προγόνους τους και από την άλλη των ατόμων με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Η Κομφουκιανική ευσέβεια εκφράζεται στις εξής 5 αμοιβαίες σχέσεις δικαιωμάτων και καθηκόντων (Βού Λού).

- καλοσύνη του άρχοντα-νομιμοφροσύνη του αρχόμενου.
- αγάπη του πατέρα – υπακοή του γιου.
- αγαθότητα των ηλικιωμένων – σεβασμός των νέων.
- δικαιοσύνη του συζύγου – υπακοή της συζύγου.
- αμοιβαία πίστη μεταξύ φίλων.

Παράλληλα η πρώτη αρετή (Ζέν) συμπληρώνεται με τις 4, που πηγάζουν από αυτήν και που είναι η

- τιμιότητα(ι),
- η παραδοχή η συμφωνία η συνταίριασμα (λι),
- η αλήθεια(σιν)
- και η σοφία (τσι)

Οι παραπάνω αρετές καθιστούν τον άνθρωπο ευτυχή και ευγενή. Όπως και στον Πλάτωνα έτσι και στη Κομφουκιανική διδασκαλία η τέχνη της διακυβέρνησης είναι ο μόνος τρόπος για την επιβολή της ειρήνης και της ευημερίας σε όσο γίνεται μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων.

Η διδασκαλία του Κομφουκιανισμού έχει κωδικοποιηθεί σε δύο συλλογές βιβλίων:

1. Τα «Πέντε βιβλία»(Wu-King) που τα έγραψε ο Κομφούκιος [1.] (Το βιβλίο των μεταβολών), [2.] (Το Βιβλίο των πηγών), [3]. (Το Βιβλίο των ωδών), [4.] (Το Βιβλίο των ιεροτελεστιών), [5]. (Το Βιβλίο Άνοιξη και Φθινόπωρο).
2. Και τα «Τέσσερα Βιβλία» (Sze-chu) που έγραψαν οι μαθητές του [1.] οι (Διάλογοι) του Κομφούκιου με τους μαθητές του και τους ηγεμόνες, [2.] η (Μεγάλη διδασκαλία), [3.] η (Διδασκαλία της μεσότητας) [4.] και το βιβλίο του φιλόσοφου Μένγκ-Τσέ

Κομφούκιος

Ο Κομφούκιος 孔夫子, Κονγκ Φούτζι ή Κ'ουνγκ-φου-τζου, κυρ. "Διδάσκαλος Κονγκ" (28 Σεπτεμβρίου 551 π. Χ. - 479 π. Χ.) υπήρξε διάσημος Κινέζος διανοητής και κοινωνικός φιλόσοφος, οι διδασκαλίες και η φιλοσοφία του οποίου ακόμα και σήμερα οι ιδέες και οι συμβουλές του εμπνέουν τη συμπεριφορά και τη φιλοσοφική διαμόρφωση εκατομμυρίων νέων στην Κίνα αλλά και πολλών ειλικρινών ερευνητών της αλήθειας και του "ορθού τρόπου του ζην" σε όλο τον κόσμο.

.

Πηγές για τη ζωή και τα έργα του Κομφούκιου είναι το δικό του βιβλίο "Ανάλεκτα" αλλά και το τεράστιο εγκυκλοπαιδικό έργο "Τα Ιστορικά Χρονικά" του Σου Μα Τσιεν, που έζησε γύρω στον 2ο αιώνα π. Χ. Επίσης σημαντικά στοιχεία για τον μεγάλο φιλόσοφο βρίσκουμε και στα έργα των οπαδών της Σχολής του, όπως είναι ο Μέγκιος και ο Χσουν Τσε, αλλά και των αντιπάλων της, όπως είναι ο Μο Τσε (479-381 π. Χ.) και ο Χαν Φέι Τσε του 3ου αι. π. Χ. ή ακόμα και στο έργο του Ταοϊστή φιλοσόφου Τσουάνγκ Τσε.

Ο Κομφούκιος, σύμφωνα με την αποδεκτή παράδοση, γεννήθηκε το 551 π. Χ. στο χωριό Τσου του κρατιδίου Λου όταν η δυναστεία των Τσόου βρισκόταν προς το τέλος της. Η οικογένειά του καταγόταν από τον υποκόμη Βέι που ήταν ο μικρότερος γιος του τελευταίου βασιλιά Σανγκ, ο οποίος είχε παραδώσει την εξουσία στον πρώτο βασιλιά της δυναστείας Τσόου, τον Βου (1122-1116 π. Χ.) και στο θείο του, τον Δούκα του Τσόου, που όπως είδαμε επεξεργάστηκε τα εξάγραμμα του Ι Τσινγκ και τον οποίο τόσο εκτιμούσε ο Κομφούκιος. Σύμφωνα με μια εσωτερική παράδοση, ο Κομφούκιος ήταν η μετενσάρκωση του Δούκα του Τσόου έξι αιώνες αργότερα.

Για την προσωπικότητά του προκύπτουν μερικά στοιχεία από τα «Ανάλεκτα», όπου περιγράφει ο ίδιος τον εαυτό του: ". . . απλός και συμπαθής στις ελεύθερες ώρες του. . . " και ". . . καλοκάγαθος και σταθερός, επιβλητικός, όχι όμως και αυστηρός, αξιοπρεπής και ευχάριστος. Ανέμενε τον δέοντα σεβασμό από τους άλλους και πίστευε ότι έπρεπε να συμπεριφέρεται με αξιοπρέπεια ανάλογη με τη θέση του". Ήταν ισορροπημένος χαρακτήρας και καθόλου δογματικός. Λέγεται ότι το ανάστημά του ήταν ασυνήθιστο για τους Κινέζους και οι ερευνητές το υπολογίζουν σε 1, 92 μέτρα. Μετά το θάνατό του τού έκτισαν ναό και καθιερώθηκαν επίσημα λατρευτικές θυσίες προς τιμήν του τρεις φορές το χρόνο. Η φήμη του διαδόθηκε γρήγορα και αργότερα θεοποιήθηκε και καθιερώθηκε η λατρεία του σε όλες τις επαρχίες της Κίνας με αυτοκρατορικό διάταγμα του 555 μ. Χ. Ακόμα και μέχρι το 1906, πριν από την πτώση του αυτοκρατορικού θεσμού, λατρευόταν ως θεός, ισάξιος με τον Ουρανό και τη Γη.

Η Φιλοσοφία του

Μια από τις κύριες φιλοσοφικές ιδέες του Κομφουκιανισμού είναι η έννοια της Ανθρωπιάς ή Τζεν (JEN), που πρέπει να διαποτίζει όλες τις ανθρώπινες πράξεις για να μπορεί να λειτουργεί σωστά κάθε κοινωνική σχέση. Η έννοια της ανθρωπιάς στον Κομφούκιο αντικαθιστά κατά κάποιο τρόπο την αναγκαιότητα του εξωτερικού

νόμου. Όταν υπάρχει ανθρωπιά δεν χρειάζεται να επιβληθεί ο νόμος, γιατί οι κοινωνικές και οι ανθρώπινες σχέσεις δεν βασίζονται πια σε "αμοιβές και τιμωρίες" αλλά στην καλή θέληση και την αγάπη. Έτσι η ανθρωπιά οδηγεί στην άλλη μεγάλη αρετή, που για τον Κομφούκιο είναι η Σου, η αμοιβαιότητα. Όταν μια φορά του ζήτησαν να συνοψίσει τον ηθικό του κώδικα σε μια λέξη, αυτός είπε τη λέξη "Σου", που σημαίνει όχι μόνο αμοιβαιότητα, αλλά και μεγαλοψυχία, δηλαδή ότι πρέπει ο καθένας ν' ακολουθήσει ελεύθερα την ανώτερη φύση του.

Πέντε είναι ακόμη οι αρετές που χαρακτηρίζουν τον ηθικό Κώδικα του Κομφούκιου: η καλοσύνη, η ευθύτητα, η ευπρέπεια, η φρόνηση και η ειλικρίνεια. Και ο ηγεμόνας πρέπει να είναι για το λαό του παράδειγμα αυτών των αρετών. Από την αρετή του ηγεμόνα θα εξαρτηθεί η ευημερία της χώρας του και του λαού του. Και με το παράδειγμά του ο κάθε πολίτης θα τείνει να γίνει και ο ίδιος ενάρετος. Για την Κομφουκιανική φιλοσοφία ο πιο ταιριαστός χρυσός κανόνας είναι αυτός που λέει: "Κάθε βελτίωση της κοινωνίας αρχίζει μ' αυτήν του ανθρώπου".

Επιδιώκοντας την άσκηση αυτής της πρακτικής και ηθικής άποψης του φιλοσοφικού στοχασμού, ο Κομφούκιος απέφευγε γενικά ν' ασχοληθεί στις διδασκαλίες του με υψηλές μεταφυσικές έννοιες και όταν το έκανε, αναγκασμένος από τους μαθητές του, ήταν πάντα λακωνικός και απόκρυφος. Ωστόσο, από τη φιλοσοφία του συμπεραίνουμε ότι πίστευε στη μεταθανάτια ζωή της ανθρώπινης ψυχής -και γι' αυτό δικαιολογούσε την προσφορά θυσιών στους νεκρούς- καθώς και στην ύπαρξη ενός υπέρτατου Όντος, που το ταύτιζε με την Δύναμη του Ουρανού και εκφραζόταν με την έννοια του Ταό. Ποτέ δεν έδωσε ο Κομφούκιος σαφή ορισμό για το τι εννοούσε με τη λέξη Ταό, αλλά συμπεραίνουμε ότι γι' αυτόν ήταν ο Δρόμος του Ουρανού, ένα είδος "ηθικής προσταγής" που ακολουθεί πάντα ο Ανώτερος άνθρωπος.

Ανώτερος Άνθρωπος είναι αυτός που, κατά τον Κομφούκιο, έχει μέσα του κυρίως τις αρετές της Ορθότητας, της Ανθρωπιάς και της Ευπρέπειας. Στα «Ανάλεκτα» του Κομφούκιου υπάρχουν πολλές αναφορές για τον Ανώτερο Άνθρωπο που καθορίζουν ακριβώς τα χαρακτηριστικά του. Όμως θα μπορούσαμε όλες να τις συνοψίσουμε σ' αυτήν τη φράση του: "Ο Ανώτερος Άνθρωπος σέβεται την Εντολή του Ουρανού"

ΣΙΝΤΟΪΣΜΟΣ(ΣΙΝΤΟ)

Μια από τις γοητευτικότερες παραδόσεις του Αρχαίου κόσμου, είναι αναμφισβήτητα αυτή της Χώρας του Ανατέλλοντος Ηλίου. Μια χώρα, λουσμένη στο φως, γεμάτη πυκνά, καταπράσινα δάση με τρεχούμενα ποτάμια να χαράσσουν τη γη της και γεμάτη από Μύθους που χαρακτηρίζουν μια βαθιά παράδοση. Η Ιαπωνία, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, κοσμεί την ανατολή και μας δίνει μια ξεχωριστή όψη του Αρχαίου κόσμου που άλλοτε σε εμάς τους Έλληνες είναι γνώριμη και άλλοτε μας ξενίζει. Η καταγωγή του Σίντο έρχεται από τους Αινού τους αυτόχθονες κατοίκους των ιαπωνικών νήσων. Όμως δεν μπορούμε να καθορίσουμε καμία βασική αρχή στο Σιντοϊσμό εξαιτίας της μεγάλης ηλικίας του, που χάνεται στο βάθος των αιώνων και των πολλών επιρροών που έχει δεχθεί στην εξέλιξη του. Χαρακτηριστική επίσης είναι, η παντελής έλλειψη δόγματος, γι' αυτό το λόγο είναι αδύνατο να τον μελετήσουμε σφαιρικά παρά μόνο ειδικά και με ανοικτό μυαλό.
Η ιαπωνική θρησκευτική παράδοση είναι πλούσια και πολύπλοκη που πολλές φορές περιλαμβάνει ακόμα και αντιφατικές κατευθύνσεις της θρησκευτικής πρακτικής αλλά και σκέψης. Είναι θρησκεία πολυθεϊστική και προγονολατρευτική, που την χαρακτηρίζει ο βαθύς σεβασμός στην Φύση. Βασική αρχή της είναι η λατρεία της Φύσης με ότι αυτή περιλαμβάνει, τα ζώα, τα φυτά, τα ποτάμια, τις θάλασσες, τα βουνά, τους ανέμους, τις καταιγίδες, την καλλιεργήσιμη γη, την υγεία, την γονιμότητα, την εργασία, τον γάμο αλλά και τον Ήλιο την σελήνη και τον ουρανό.

Ο Δρόμος των Θεών

Ο Σιντοϊσμός ή Σίντο όπως ονομάζεται στα ιαπωνικά, μεταφράζεται ως "Ο Δρόμος των Θεών". Παράγεται από τις λέξεις σιν και τάο που έχουν κινέζικη καταγωγή. Η λέξη τάο υποδηλώνει τον δρόμο και το σιν το θεό. Το πολυπληθές ιαπωνικό πάνθεον το απαρτίζουν οι Κάμι, οι θεοί. Ο αριθμός τους, σύμφωνα με την Παράδοση είναι πάνω από εκατό χιλιάδες και κάθε θεός έχει πολύ συγκεκριμένο έργο που επιτελεί

διαρκώς. Το έργο του θεού μπορεί να μεταβάλλεται, ο ίδιος όμως όχι. Οι Κάμι συνδέονται κυρίως με φυσικά φαινόμενα αλλά και με συναισθήματα, ακόμη και με αντικείμενα και εντάσσονται σε μια ιεραρχία αναλόγως όχι την δράση τους αλλά την φύση τους. Η ανώτερη βαθμίδα είναι πανίσχυρη, όμως χαμηλότερα στην ιεραρχία θα βρούμε και Κάμι που δεν είναι ούτε πανίσχυροι αλλά ούτε και αγαθοί.
Χαρακτηριστικό όλων όμως είναι η Αθανασία. Πολλές φορές λατρεύονται σαν τους Κάμι και οι πρόγονοι και ανά τόπους μερικοί από αυτούς θεοποιούνται ενώ σε μερικές περιοχές αυτό είναι αδύνατο. Πάντως η προγονολατρεία είναι βασικό συστατικό του Σίντο. Ειδικότερα οι πρόγονοι της αυτοκρατορικής οικογένειας τιμώνται ως άμεσοι απόγονοι της Αματεράσου, της θεάς του Ήλιου, καθώς και οι άμεσοι πρόγονοι κάθε φυλής, έλκουν την καταγωγή τους από κάποια Μεγάλη θεότητα.
Οι Κάμι κατέχουν εκτός από την Αθανασία, την γνώση και την εξουσία του υλικού κόσμου αλλά δεν είναι χωρισμένοι από αυτόν. Οι Κάμι ουσιαστικά κατέχουν την Αλήθεια και αυτή είναι η μεγάλη διαφορά με τους ανθρώπους. Οι σιντοϊστές προσπαθούν να προσεγγίσουν τους Κάμι, για να επωφεληθούν από την Γνώση και την Αλήθεια και λατρεύοντας τους ομοιάζουν προς αυτούς. Στην επαφή με τους θεούς οι θρησκευτές, έρχονται πιο κοντά στην απόκτηση πνευματικής διαύγειας και στην εξίσωση του εαυτού τους με τα κατώτερα Κάμι και τους νεκρούς προγόνους. Βασικό συστατικό της Λατρείας είναι η δημιουργία ενός ανώτερου εαυτού, με αντίκτυπο και στο επέκεινα της ανθρώπινης ζωής το οποίο μπορεί να οδηγήσει την ψυχή στην διατήρηση της ατομικής της συνείδησης αιωνίως στον κόσμο των πνευμάτων. Η αθανασία της ψυχής, είναι κάτι που κερδίζεται με τον καθημερινό βίο και την τελετουργική πραγμάτωση και δεν είναι δεδομένο χαρακτηριστικό της ανθρώπινης φύσης.

Το Σίντο ως Τρόπος Ζωής

Το σίντο κατά βάση είναι ένας τρόπος ζωής. Η ίδια η ιστορία, αλλά και ο πολιτισμός της Ιαπωνίας, οφείλει πολλά στην αυτόχθονη θρησκεία του τόπου. Η άσκηση του σιντοϊσμού είναι βασικό κομμάτι της καθημερινής ζωής του θρησκευτή και ακόμα και σήμερα αποτελεί και κομμάτι της ζωής της πολιτείας. Ο σεβασμός της πολιτείας προς τους Κάμι είναι δεδομένος και παρ όλη την σήψη θεσμών και εννοιών που έχει προκαλέσει η βιομηχανοποίηση των Ιαπωνικών νήσων, ο δήμος ή η κοινότητα του μέσου Ιάπωνα, φροντίζει να τον κρατά σε επαφή με τους θεούς και τα πνεύματα των προγόνων του.
Η ιαπωνική εθνική θρησκεία, όπως και όλες οι αυτόχθονες θρησκείες, δεν έχει ιδρυτή. Οι Μύθοι και η παράδοση εμπνεύστηκαν από την παρατήρηση της φύσεως και του Κόσμου και διδάσκουν τον εσωτερικό εαυτό του θρησκευτή. Είναι αποτέλεσμα δε, ζυμώσεων εκατοντάδων ετών καθώς η παράδοση εξελίσσεται μέσα στους αιώνες και το σήμερα, διαμορφώνεται για να δώσει γνώση στις επόμενες γενναιές. Είναι μια παράδοση ζωντανή, που συνεχώς εξελίσσεται, δέχεται επιρροές, αποβάλει δεισιδαιμονικά στοιχεία του παρελθόντος κτλ. Ως εκ τούτου ιερές γραφές

δεν υπάρχουν, όμως ο μελετητής θα βρει δύο συλλογές παραδόσεων, μύθων και διδαγμάτων, το Κοτζίκι που είναι ουσιαστικά ένα πρακτικό αρχαίων θεμάτων και το Νιχόγκι που είναι συλλογή μυθολογικών θεμάτων για την γέννηση του Κόσμου και της Ιαπωνίας ιδιαιτέρως, καθώς και γενεαλογικά δέντρα των Κάμι καθώς και μύθοι για τον θεϊκής καταγωγής πρώτο αυτοκράτορα, τον Τζίμου. Το Κοτζίκι γράφτηκε σε μια περίοδο αλλαγών και ουσιαστικά παρουσιάζει την μεταστροφή της Λατρείας της Αματεράσου από θεά της αυτοκρατορικής οικογένειας σε θεά του έθνους και τους μύθους που την συνοδεύουν. Σε αυτήν την γραφή βλέπουμε επίσης και μια συνοπτική παρουσίαση των θεών των μεγάλων φυλών της Ιαπωνίας που αργότερα η κοινή λατρεία τους αποτέλεσε την ένωση της Ιαπωνίας.

Η Λατρεία του Σίντο

Το ενδιαφέρον μας τραβάει κυρίως η ίδια η λατρεία αυτής της θρησκείας. Είναι φανερή στην καθημερινή εκδήλωση της ζωής του μέσου Ιάπωνα. Μέσα στην εβδομάδα, ο ευσεβής σίντο, θα συμμετάσχει ή θα πράξει μόνος του σε διάφορες τελετουργίες. Στο ξεκίνημα της ημέρας του, θα κάνει μια σύντομη ευχή στους αρμόδιους Κάμι της περιόδου (ανάλογα με την εποχή ή με τα θέματα που τον απασχολούν), που δεν θα διαρκέσει πάνω από δύο λεπτά, αλλά θα εφοδιάσει των εαυτό του με δύναμη για την ημέρα. Αυτή η ιεροπραξία λέγεται και τελετή του πλυσίματος διότι σύμφωνα με την παράδοση, η σωματική καθαριότητα έχει άμεση σχέση με την πνευματική, έτσι λοιπόν πλένουν το πρόσωπό τους ή και όλο το σώμα τους για να βγουν στο κοινό βίο. Καθημερινά ο σίντο θα κάνει μια θυσία (συνήθως αναίμακτη) στο Κάμι- προστάτη του επάνω στο Κάμι-Ντάνα τον οικιακό βωμό. Μια ή δύο φορές την εβδομάδα, στο τοπικό ιερό θα αφήσουν ένα αναμμένο κερί ή λίγα άνθη στο βωμό του θεού στον οποίο ανήκει ο ναός. Την ημέρα της ανάπαυσης (την Κυριακή του δυτικού κόσμου) ο θρησκευτής θα αποδώσει τιμές στους προγόνους, συνήθως με ένα μεγάλο κυλινδρικό κερί, το οποίο θα το αφιερώσει στον οικιακό βωμό, ή μπροστά σε μια φωτογραφία ενός αγαπημένου εκλειπόντος προσώπου. Γεγονός είναι ότι ο σιντοϊσμός δεν έχει εβδομαδιαία λειτουργία.
Ουσιαστικά η λατρεία γίνεται σαν μια ατομική πράξη στους ναούς των Κάμι ή στον ειδικά διαμορφωμένο για αυτό το λόγο οικιακό βωμό. Λαϊκή συνεύρεση γίνεται στις εορτές που είναι ιδιαίτερα δημοφιλής και περίτεχνες και έχουν κοινωνικό χαρακτήρα, όπου περιλαμβάνουν χορούς, παραστάσεις εκδηλώσεις ακόμα και μαζικούς θρήνους. Σε αυτές τις εορτές οι θρησκευτές, ντύνονται συνήθως με πολύχρωμα ενδύματα και καλά υφάσματα, στολίζουν τα ρούχα και τα μαλλιά τους με λουλούδια και παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε δρώμενα. Οι ιεροπραξίες είτε γίνονται από τους ιερείς του παραδοσιακού τύπου είτε του σχισματικού, είναι τελείως αδιάφορο για τους σιντοϊστές οι οποίοι συμμετέχουν πανηγυρικά και στις περισσότερες περιπτώσεις αγνοούν και από ποιους διοργανώνεται το γεγονός. Επίσης ιερείς του ενός τύπου, συμμετέχουν άνετα σε ιεροπραξίες του άλλου, όπου μάλιστα αναλαμβάνουν και ιερατικά καθήκοντα.

Οι Ναοί του Σιντοϊσμού

Ο ναός στην σιντοϊστική θρησκεία είναι ένα περίτεχνο κόσμημα που ξεχωρίζει στο περιβάλλον. Χαρακτηριστική είναι πολύχρωμη περιφραγμένη αυλή που περιβάλει το κυρίως κτίσμα του ναού, γεμάτη από πολλά και διάφορα λουλούδια, δενδρύλια ή δένδρα και συντριβάνια. Η καμπυλωτή στέγη του ναού φέρει διάφορα χρώματα αλλά συνήθως είναι πράσινη. Οι ναοί είναι σχεδόν πάντα ξύλινοι με φυσικό χρώμα και βασισμένοι στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική. Χαρακτηριστικές είναι οι πύλες, οι οποίες ονομάζονται Τορίι και έχουν συγκεκριμένο λειτουργικό λόγο. Είναι πάντα δύο κάθετες κολόνες που στηρίζουν δύο οριζόντιες. Συμβολίζουν τις φωλιές των πουλιών που είναι βασικό κομμάτι της Μυθολογίας και συνήθως σχετίζονται με μύθους γύρω από τον θεό Σουσάνο-Γούο. Οι Τορίι είναι χρηστικές στα τελετουργικά δρώμενα καθώς ο σίντο θα περάσει από πολλά τέτοια για να μπει στο ναό. Από τα Τορίι θα περάσει σε ένα μακρύ διάδρομο όπου οδηγεί σε μια δεξαμενή καθαρμών, πριν ο σιντοϊστής μπει στον ναό. Εκεί θα ξεπλύνει το στόμα του, θα ανάψει θυμίαμα και θα κτυπήσει ελαφρά την καμπάνα που βρίσκεται έξω από το κύριο ναό και ίσως κάνει μια προσφορά στο Χάιντεν (εξωτερικό του ναού). Έτσι εξαγνίζουν τον εαυτό τους για μια επαφή με τα Κάμι.

Οι ναοί συνήθως είναι μικρά κτίσματα, αφιερωμένα σε έναν θεό, όμως οι εθνικοί ναοί είναι αρκετά μεγάλοι και πολλές φορές είναι αφιερωμένοι σε παραπάνω από έναν Κάμι. Το εσωτερικό του ναού ονομάζεται Χόντεν και είναι το σημείο επικοινωνίας με τους Κάμι. Εκεί ο σίντο θα αφήσει προσφορές από ρύζι, λαχανικά και γλυκίσματα. Εκεί βρίσκεται και το γκόχει, ένα καλάμι από ζαχαροκάλαμο όπου οι ευσεβείς βάζουν πάνω πολύχρωμες κορδέλες για να εξορκίσουν τα κακά πνεύματα. Στο κέντρο του χόντεν υπάρχει το Σιντάι, το ιερό αντικείμενο του Κάμι, που συνήθως είναι αστραφτερό αντικείμενο όπως κάποιος πολύτιμος λίθος ή κάποιος καθρέπτης. Η παράδοση λέει ότι το Σιντάι είναι προέκταση του ίδιου του θεού.

Η Μετά Θάνατο Ζωή…

Μεγάλη θέση στην θεολογία του σίντο κατέχει επίσης η ζωή μετά θάνατον. Ο ενάρετος θνητός, που έχει αποκτήσει την εύνοια των θεών, μετά θάνατον το πνεύμα του ενώνεται με τα προγονικά πνεύματα και απολαμβάνουν την αιώνια ζωή σε μια κατάσταση πλήρους ευδαιμονίας δίπλα στους Κάμι. Τα πνεύματα αυτά βέβαια δεν είναι πάντα αγαθά με όλους. Πολλές φορές ίσως χρειαστεί να τα εξευμενίσεις.

Οι κυριότερες θεότητες στον σιντοϊσμό είναι αυτές που απολαμβάνουν μια διαρκή λατρεία και πολλές φορές υμνολογούνται καθημερινά στα Νορίτο (προσευχές) των ευσεβών Ιαπώνων. Αυτές είναι εκτός από την Αματεράσου, θεά του φωτός και του ήλιου, ο Σουσάνο-Γούο θεός του ουρανού και της καταιγίδας, ο Τσούκι-Μι, Κάμι της σελήνης, ο Ούκε-Μοτσί θεός της τροφής που απολαμβάνει τα μέγιστα μετά την Αματεράσου και τον Κόνο-Χάνα-Σακούγια-Χιμε-νο-Κάμι το θεό των βουνών και ειδικά του Φίτζι. Όλοι οι Κάμι έχουν το λεγόμενο Μουσούμπι την αρμονική δύναμη που περικλείει το παν. Αυτός ακριβώς είναι ο αντικειμενικός σκοπός του σιντοϊστή,

να νιώσει και να γευθεί το Μουσούμπι, μια πράξη μυστηριακή που προϋποθέτει την ευλογία και την άδεια των Κάμι για να πραγματοποιηθεί.

ΤΑΟ

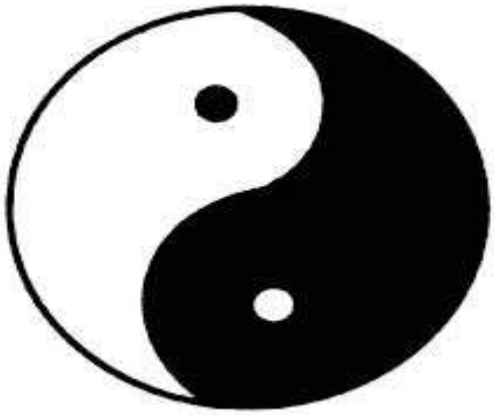

Dao είναι η πραγματική λέξη, Ταο αυτή που επικράτησε στα ελληνικά. Για τη λέξη αυτή δεν υπάρχει ακριβής μετάφραση, σε καμιά από τις ευρωπαϊκές γλώσσες. Η πιο κοντινή όμως ερμηνεία που προκύπτει από την ετυμολογία των ιδεογραμμάτων της, είναι Οδός.
Έτσι το Ταο είναι η Οδός των οδών, η αρχή όλων των αρχών.
Ο Ταοϊσμός σε αντίθεση με άλλα φιλοσοφικά ρεύματα, δεν επιδιώκει τη συσσώρευση θετικής γνώσης, μα αξίες υψηλότερες από τον ηθικό κώδικα, την αναζήτηση της αλήθειας και της πραγματικότητας. Την ανύψωση του πνεύματος και την κατάκτηση αυτού που βρίσκεται πέρα από τον απτό κόσμο και το παρόν .
Αν το δούμε ιστορικά, αποτελεί την αρχική παράδοση της Κίνας, η οποία αν και πέρασε μια περίοδο ξεπεσμού, στους τελευταίους δυο αιώνες ανακτά το χαμένο της έδαφος.

Το σχήμα αυτό εμπεριέχει ένα μεγάλο κομμάτι του Ταο καθώς παρατηρώντας από τι αποτελείται, μπορούμε να καταλάβουμε ότι αντιπροσωπεύει τη διαλεκτική σχέση των δυο αντίθετων μα ταυτόχρονα και συμπληρωματικών δυνάμεων. Είναι οι δυνάμεις Yin - Yang, οι οποίες συνεχώς, ασταμάτητα και κυκλικά, μετατρέπονται η μια στην άλλη (όπως η νύχτα γίνεται μέρα, το κρύο γίνεται ζέστη, το αρσενικό-θηλυκο και αντίστροφα).
Σύμφωνα λοιπόν με τους Ταοιστες φιλόσοφους μέσα από τη διαλεκτική αυτή σχέση κινείται όλο το Σύμπαν. Τίποτα δεν υπάρχει δίχως το αντίθετο και συμπληρωματικό του και κάθε ζεύγος δυνάμεων στη φύση διέπεται από εσωτερικούς, ενδογενείς κανόνες "αλληλο-δημιουργιας και αλληλο - αύξησης και μείωσης".
Άρα το Ταο η καλύτερα Dao δεν είναι απλά η Οδός μα και η ίδια η ταξινόμηση του Σύμπαντος. Αυτή που . . . δίνει τη δυνατότητα σε όλα τα όντα, σε κάθε ομάδα όντων και σε κάθε φαινόμενο κ. ο. κ, να είναι ακριβώς αυτό που πρέπει να είναι . Οι αρχές αυτές που βρίσκονται έμφυτες στο σύμπαν και το διέπουν, μπορούν να δώσουν σε όλους τη δυνατότητα να εκπληρώσουν το βασικό σκοπό της ζωής, που είναι η απόκτηση της Αρετής.

Πεποιθήσεις

Θρησκευτικός Ταοϊσμός (Νταοτζιάο)

Ο Ταοϊσμός ως θρησκεία δεν επικεντρώνεται γύρω από δόγματα και δεν υπάρχουν γνωστές ταοϊστικές "διακηρύξεις πίστης". Ταυτόχρονα είναι δυνατόν να αναγνωρίσει κανείς ορισμένες χαρακτηριστικές πεποιθήσεις ή υποθέσεις. Πέραν της κινεζικής λαϊκής θρησκείας, διάφορα τελετουργικά και ασκήσεις θεωρούνται από τους ακόλουθους του Ταοϊσμού ότι επηρεάζουν θετικά τη φυσική υγεία, ευθυγραμμίζουν την πνευματική ύπαρξη με τις κοσμικές δυνάμεις ή ωθούν σε εκστατικά πνευματικά ταξίδια. Αυτού του είδους οι ιδέες φαίνονται βασικές για τον Ταοϊσμό στις ελίτ μορφές του.

Φιλοσοφικός Ταοϊσμός

Ο φιλοσοφικός Ταοϊσμός δίνει έμφαση σε διάφορες έννοιες του Ντάο Ντε Τζινγκ όπως η "μη δράση" (γου γουέι), το κενό, η απόσπαση, η δύναμη της απαλότητας (ή ευλυγισία) και του Ζουανγκζί όπως η δεκτικότητα, ο αυθορμητισμός, ο σχετικισμός των ανθρώπινων δρόμων στη ζωή, οι τρόποι ομιλίας και συμπεριφοράς. Ως είναι φυσικό το ενδιαφέρον συγκεντρώνεται γύρω από το ντάο -ποιον δρόμο θα έπρεπε να ακολουθούμε και κυρίως τι είναι το ντάο, πώς μπορούμε να το γνωρίσουμε. Η αποσπασμένη συζήτηση και η απροθυμία διαμόρφωσης κάποιου συγκεκριμένου τρόπου έκφρασης διαμορφώνει ένα status παραδοξότητας μάλλον παρά δογματισμού. Εξαιτίας αυτού τα ταοϊστικά κείμενα διαφέρουν αισθητά από εκείνα του Κομφουκιανισμού.

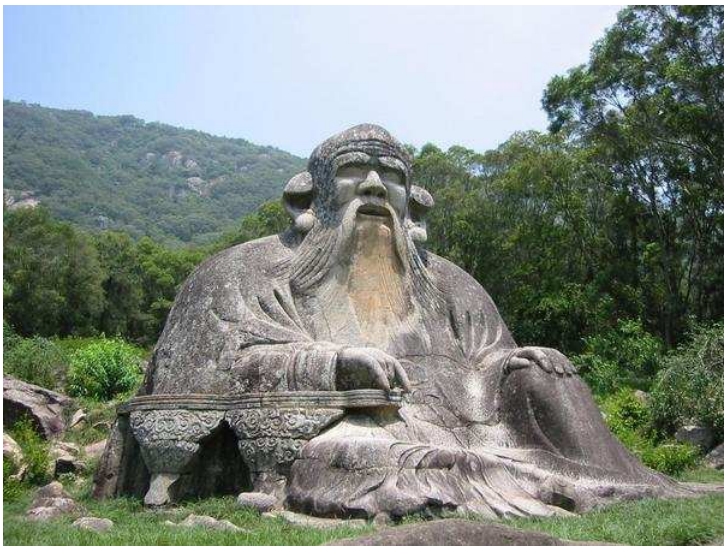

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

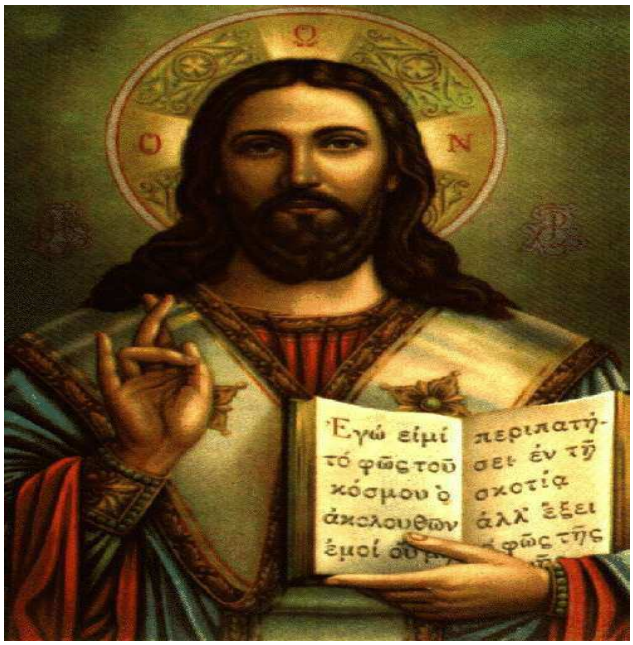

ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Από τους αρχαίους χρόνους ως και σήμερα, η χώρα στην οποία γεννήθηκε, έζησε και δίδαξε το κεντρικό πρόσωπο του χριστιανισμού, Ιησούς Χριστός, ονομάζεται Παλαιστίνη. Σύμφωνα με τα ιερά κείμενα, ο Ιησούς Χριστός γεννήθηκε στη Βηθλεέμ, ενώ έζησε και μεγάλωσε στο χωριό Ναζαρέτ, περιοχή στην οποία σήμερα βρίσκεται η ομώνυμη πόλη, 140 χιλιόμετρα βόρεια τής Ιερουσαλήμ. Ήταν Εβραϊκής καταγωγής και κήρυξε το μήνυμα του στην ευρύτερη περιοχή της Γαλιλαίας, που μαζί με την Ιουδαία, υπήρξε το θέατρο της δράσης του (Ναζαρέτ, Κανά, Τιβεριάδα, Καπερναούμ κ.λπ.).

Σε μια εποχή που σύμφωνα με τις αρχαίες εσχατολογικές προσδοκίες για την έλευση του Μεσσία, ο λαός του Ισραήλ ήλπιζε πως στη δουλεία του υπό τη Ρώμη θα έβαζε τέλος κάποια θεία επέμβαση, ο Ιησούς Χριστός δίδασκε τους οπαδούς του να αγαπούν το Θεό με όλο τους το είναι και να νοιάζονται για τους συνανθρώπους τους όπως ακριβώς για τους εαυτούς τους. Το όνομα «Χριστός», είναι η μετάφραση στα ελληνικά της εβραϊκής λέξης «Μασιάχ», που σημαίνει Μεσσίας και έχει συνδεθεί με το «Ιησούς» δηλ. αυτός που έχει το χρίσμα, ο εκλεκτός τού θεού, ο κεχρισμένος. Οι μαθητές του πάντως, τον αναγνώριζαν ως τον αναμενόμενο Μεσσία, τον Χριστό. («Ευρήκαμεν τον Μεσσίαν· ο εστίν μεθερμηνευόμενον Χριστός·» Ιωάν. β΄, 42).

Οι πρώτοι οπαδοί του Ιησού από τη Ναζαρέτ δεν ονόμαζαν τους εαυτούς τους Χριστιανούς, ενώ οι Ιουδαίοι τους έλεγαν Ναζωραίους («…της των Ναζωραίων αιρέσεως» Πράξ. κδ' 5). Αυτό άλλαξε σύντομα και στην πόλη Αντιόχεια της Συρίας που υπήρξε ένα από τα πρώτα κέντρα του Χριστιανισμού, οι οπαδοί του Χριστού ονομάστηκαν για πρώτη φορά «Χριστιανοί» («Εγένετο δε αυτούς και ενιαυτόν όλον συναχθήναι εν τή εκκλησία και διδάξαι όχλον ικανόν, χρηματίσαι τε πρώτον εν Αντιοχεία τους μαθητάς Χριστιανούς.» Πράξ. ια' 26). Στα ίδια τα Ευαγγέλια δεν φαίνεται ότι οι οπαδοί του Ιησού ήταν τόσο θερμοί όσο εκείνος ζούσε και δίδασκε.

Μάλιστα μαρτυρείται πως στη δύσκολη στιγμή της σύλληψης του Διδασκάλου τους από τους Εβραίους με την κατηγορία της διακήρυξης ισοθεΐας, οι μαθητές διασκορπίσθηκαν αρνούμενοι κάθε σχέση μαζί του. Παραδόξως, αυτή η κατάσταση μεταβλήθηκε μετά το μαρτυρικό θάνατο του Ιησού επάνω σε σταυρό. Καθώς τα Ευαγγέλια αναφέρουν πως ο Ιησούς μετά από τρεις ημέρες αναστήθηκε νικώντας τον θάνατο και εμφανίστηκε αρκετές φορές στους μαθητές του, εκείνοι παρουσιάζονται να αλλάζουν εντελώς συμπεριφορά και να είναι έτοιμοι να θυσιαστούν προκειμένου να κηρύξουν την διδασκαλία και την ανάσταση του Ιησού. Το πνεύμα αυτό φαίνεται να διατηρήθηκε και αργότερα όπου πολλοί χριστιανοί κατά τις μαρτυρίες λατίνων ιστορικών θανατώθηκαν μη δεχόμενοι να αλλάξουν έστω και κατ' επίφαση τα πιστεύω τους.

Γενικά ο Χριστιανισμός δέχεται πως το κέντρο της πίστεώς του είναι η Ανάσταση του Ιησού και μάλιστα ως ιστορικό γεγονός καθώς «Ει δε Χριστός ουκ εγήγερται, ματαία η πίστις υμών» Α' Κορινθ., ιε', 17 (Αν ο Χριστός δεν αναστήθηκε, η πίστη σας είναι μάταιη). Για τους Χριστιανούς, κάθε διαχωρισμός της ηθικής διδασκαλίας από το υπερφυσικό περιεχόμενο είναι μη αποδεκτός. Ισχυρίζονται πως δεν πρόκειται για ένα ακόμη κοινωνικό κίνημα, αλλά για συνδυασμό ηθικής διδασκαλίας και υπερφυσικών γεγονότων που αναφέρονται στον άνθρωπο συνολικά, κατανοώντας όχι μόνο τα προβλήματα που αυτός αντιμετωπίζει στο κοινωνικό και διαπροσωπικό επίπεδο αλλά και τις οντολογικές ανησυχίες του σε θέματα όπως το πρόβλημα του κακού, η φθορά και ο θάνατος.

ΑΡΧΕΣ

Η διδασκαλία του Κυρίου Ιησού Χριστού έχει επηρεάσει την ζωή μας.
Οι κανόνες που διαμόρφωσαν τον πολιτισμό μας και διέπουν τις αντιλήψεις μας στηρίζονται στις αρχές του ευαγγελίου του Χριστού που δίδαξε και έθεσε τους νόμους της ζωής των μαθητών Του.
Στη παρούσα συγκυρία κρίνουμε ότι συμβάλλει στην σωστή αξιολόγηση συμπεριφορών, πρακτικών και διακηρύξεων να υπενθυμίσουμε μερικές βασικές αρχές που αποτελούν την πεμπτουσία του Χριστιανισμού.

1. Πρώτη αρχή είναι η αξία του ανθρωπίνου προσώπου
2. Δεύτερη αρχή είναι ο σεβασμός της ανθρωπίνης ζωής

3. Τρίτη αρχή είναι η αναγνώριση του αυτεξουσίου και της ελευθερίας της βουλήσεως του ανθρώπου.

4. Τετάρτη αρχή η δυνατότητα της σωτηρίας

5. Πέμπτη αρχή η κατάργηση πάσης αφορμής διαιρέσεως
6. Έκτη αρχή η αλληλεγγύη των μαθητών του Ιησού Χριστού
7. Έβδομη αρχή η εθελοντική προσφορά υπηρεσίας

8. Όγδοη αρχή η κοινωνική δικαιοσύνη και ισότητα

9. Ενάτη αρχή είναι η αγάπη

10. Δέκατη αρχή είναι η συγχωρητικότητα

11. Ενδεκάτη αρχή η καταλλαγή και η συμφιλίωση

12. Δωδεκάτη αρχή η ενότητα όλων των ανθρώπων

Χριστιανικά Δόγματα

1. Χριστιανισμός: Η λέξη ορθοδοξία παράγεται - από το ορθός (σωστός) και δόξα (σκέψη, πίστη, διδασκαλία) - χρησιμοποιείται χαρακτηριστικά για να αναφερθεί στην θεωρούμενη ως σωστή θεολογική ή δογματική τήρηση μίας θρησκείας. Η ορθοδοξία αποτελεί σημείο αναφοράς, και συμπληρωματική έννοια, της ετεροδοξίας ("άλλη διδασκαλία"), της αιρεσης και του σχίσματος. Όσοι παρεκκλίνουν από την ορθοδοξία ομολογώντας πίστη σε ένα άλλο δόγμα αποκαλούνται «αιρετικοί», ενώ εκείνοι που παρεκκλίνουν από την ορθοδοξία με την απόσχιση από το αντιληπτό σώμα των οπαδών, καλούνται «σχισματικοί». Η διάκριση στην ορολογία γίνεται ως προς το περιεχόμενο —εάν κάποιος εξετάζει την οργανική ενότητα, η έμφαση δίνεται στο σχίσμα ενώ αν κάποιος εξετάζει τη δογματική συνοχή, η σημασία μετακινείται στην αίρεση.Ο όρος Ορθοδοξία επικράτησε να χαρακτηρίζει τα παλαίφατα Πατριαρχεία και τις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες της Ανατολής, από τα οποία απομακρύνθηκε για θεολογικούς και πολιτικούς λόγους η Εκκλησία της Ρώμης, και υποστηρίζουν ότι παρέμειναν πιστά στην ορθή "δόξα" (πίστη) της αρχαίας Εκκλησίας και τη δογματική διδασκαλία των επτά πρώτων Οικουμενικών Συνόδων.Υπάρχουν τρεις κύριες εθνοτικές ομάδες Ορθοδόξων. Οι Έλληνες οι οποίοι εκφράζουν την Ελληνορθόδοξη - Βυζαντινή παράδοση του Χριστιανισμού και υφίστανται ως μήτρα των άλλων εκκλησιαστικών παραδόσεων. Οι Άραβες Μελχίτες που διατηρούν προσαρμοσμένο στην αραβική γλώσσα το Ελληνορθόδοξο λειτουργικό τυπικό και οι Σλάβοιτων οποίων η λειτουργική παράδοση μετεξελίχθηκε από τη βυζαντινή βάση, επηρεαζόμενη από δυτικές επιρροές, δημιουργώντας ένα ιδιαίτερης λαμπρότητας τυπικό, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της Αυτοκρατορικής Ρωσίας και επί τη βάσει της θεωρίας της διάδοχης Τρίτης Ρώμης. Ο Ιησούς Χριστός είναι ο ιδρυτής της Χριστιανικής Εκκλησίας, την οποία στην πλέον ανόθευτη μορφή θεωρούν ότι συνεχίζουν να αντιπροσωπεύουν οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί.

2. Καθολικισμός: Η Καθολική Εκκλησία, είναι η πολυπληθέστερη Χριστιανική Εκκλησία στον κόσμο. Υπολογίζεται ότι ο συνολικός αριθμός των πιστών της ξεπερνά τα 1.200.000.000. Το σχίσμα του 1054, γνωστό και ως Μεγάλο Σχίσμα, ήταν το γεγονός που διαίρεσε το χριστιανισμό σε δυτικό Καθολικισμό και ανατολική Ορθοδοξία. Από τότε η Χριστιανική Εκκλησία χωρίστηκε στα δύο. Σήμερα υπάρχουν καθολικοί χριστιανοί στην Ιταλία, Γαλλία,

Ιρλανδία, Πολωνία ακόμα και στη Λατινική Αμερική. Στην Ελλάδα καθολικοί υπάρχουν σε Κυκλάδες, Επτάνησα, Αθήνα. Οι καθολικοί τηρούν κάποιους τρόπους λατρείας, διαφορετικούς από τους ορθοδόξους χριστιανούς, π.χ. εμείς κοινωνούμε από τον ιερέα με το δισκοπότηρο, ενώ οι καθολικοί ονομάζουν τη Θεία Κοινωνία Όστια και τρώνε τον καθαγιασμένο άζυμο άρτο, δηλαδή τον άρτο, που κατασκευάζεται χωρίς προζύμι. Κάτι άλλο, παρόμοιο που το έχουν κι αυτοί κι εμείς είναι: Εμείς κάνουμε αγιογραφίες, ενώ αυτοί έχουν τη δική τους αγιογραφική παράδοση, η οποία έχει επηρεαστεί αρκετά από την κοσμική ζωγραφική. Το εσωτερικό των εκκλησιών τους είναι σχεδόν ίδιο με το εσωτερικό των δικών μας εκκλησιών. Όπως είπαμε και παραπάνω δεν είναι ίδιες οι εικόνες τους με τις δικές μας. Είσης, και οι Καθολικοί και οι Προτεστάντες έχουν στους τόρους λατρείας το εκκλησιαστικό μουσικό όργανο, που μοιάζει με αρμόνιο και παίζονται διάφοροι στίχοι της εκκλησίας. Και κάτι τελευταίο: Ο Καθολικισμός δεν έχει πολλά κοινά χαρακτηριστικά με εμάς. Ένα ακόμη και τελευταίο πράγμα που θα πω, είναι ότι οι ιερείς δεν κυκλοφορούν με ράσα έξω από το ναό και πρέπει να είναι άγαμοι.

3.Προτεσταντισμός: Ο Προτεσταντισμός αποτελεί έναν από τους μεγάλους κλάδους του Χριστιανισμού. Ως κίνημα Μεταρρύθμισης εμφανίστηκε το 16ο αιώνα στη Γερμανία, με πρωτεργάτη του το Μαρτίνο Λούθηρο. Το όνομα προέρχεται από την λατινική "Protestantismus" που σημαίνει διαμαρτυρία.

ΒΑΣΙΚΑ ΠΙΣΤΕΥΩ

Η απουσία των εικόνων, του τέμπλου και η απλότητα του χώρου είναι για τους προτεστάντες σημαντικά στοιχεία. Θεωρούν πως δεν έχουν καμία σχέση με τους συμβολισμούς και την πνευματική ανάταση, που δημιουργεί ο βυζαντινός ναός. Το μοναδικό σύμβολο που κυριαρχεί είναι ο σταυρός. Η Ιερά Παράδοση της Εκκλησίας δεν έχει, για τους προτεστάντες, ιδιαίτερη αξία.

Ο μοναδικός τόπος λατρείας τους είναι η εκκλησία. Η μουσική και το ομαδικό εκκλησιαστικό άσμα έχουν μεγάλη σημασία στις ακολουθίες. Στην επένδυση της προτεσταντικής Θείας Λειτουργίας με άσμα και εκκλησιαστικό όργανο η συμβολή του Λουθήρου υπήρξε μεγάλη. Σε κάθε κάθισμα υπήρχε για τον πιστό ένα μικρό βιβλίο, το οποίο περιείχε διάφορα μελοποιημένα άσματα και ψαλμούς για κάθε περίσταση. Όταν άρχιζε να παίζει το αρμόνιο οι πιστοί άνοιγαν το βιβλίο στη σελίδα που εμφανιζόταν σ ‘ έναν πίνακα και έψελναν όλοι μαζί.

ΤΑ ΙΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Η Αγία Γραφή είναι το κυριότερο βιβλίο και χωρίζεται σε δύο μεγάλα μέρη:

Α) την Παλαια Διαθήκη που αποτελείται από 49 βιβλία: (Γένεσις, Έξοδος, Λευϊτικόν, Αριθμοί, Δευτερονόμιον, Ιησούς του Ναυή, Κριταί, Ρούθ, Α, Β, Γ, Δ Βασιλειών, Α,Β Παραλειπομένων, Α,Β Έσδρας, Νεεμίας, Τωβίτ, Ιουδίθ, Εσθήρ, Α,Β,Γ Μακκαβαίων, Ψαλμοί, Ιώβ, Παροιμίαι, Εκκλησιαστής, Άσμα Ασμάτων, Σοφία Σολομώντος, Σοφία Σειράχ, Ωσηέ, Αμώς, Μιχαίας, Ιωήλ, Οβδιού, Ιωνάς, Ναούμ, Αββακού, Σοφονίας, Αγγαίος, Ζαχαρίας, Μαλαχίας, Ησαϊας, Ιερεμίας, Επιστολή Ιερεμίου, Βαρούχ, Θρήνοι Ιερεμίου, Ιεζεκιήλ, Δανιήλ).

Β) την Καινή Διαθήκη που αποτελείται από 27 βιβλία: (4 Ευαγγέλια:, Ματθαίου, Μάρκου, Λουκά, Ιωάννου, Πράξεις των Αποστόλων, τις 14 Επιστολές του Αποστόλου Παύλου: Προς Ρωμαίους, Α’,Β Προς Κορινθίους, Προς Γαλάτας, Προς Εφεσίους, Προς Φιλιππισίους, Προς Κολασσαείς, Α’ Β, Προς Θεσσαλονικείς, Α’ Β’ Προς Τιμόθεον, Προς Τίτον, Προς Φιλήμονα, Προς Εβραίους, τις 4 Καθολικές επιστολές: Α’,Β’, Πέτρου, Α’,Β’,Γ’ Ιωάννου, Ιούδα, Αποκάλυψη Ιωάννου).

Στην Παλαιά Διαθήκη περιγράφεται η προετοιμασία για τη σωτηρία του ανθρώπου μέσω του Ισραήλ και στην Καινή Διαθήκη παρουσιάζεται και ζει εν χρόνω και εν κόσμω ο Χριστός και αποκαλύπτεται και παραδίδεται σε μας το Ευαγγέλιο, ολόκληρη η διδασκαλία.

Τα δύο αυτά βιβλία, που αποτελούν την Αγία Γραφή, είναι μαζί με την Ιερά Παράδοση η βάση και ο στύλος της Εκκλησίας. Θεωρούνται θεόπνευστα και είναι αναγκαία για τη πνευματική προκοπή και σωτηρία κάθε πιστού διότι περιέχουν ολόκληρη την αποκεκαλυμμένη διδασκαλία του Θεού.

- Το Ιερό Ευαγγέλιο
- Ο Απόστολος περιλαμβάνει τις Πράξεις και τις Επιστολές
- Το Τυπικόν..

- Η Παρακλητική.
- Τα 12 Μηναία.
- Το Τριώδιον.
- Το Πεντηκοστάριον.
- Το Αρχιερατικον, Ιερατικόν, Διακονικόν.
- Το Μέγα και Μικρόν Ευχολόγιον.

- Το Μέγα Ωρολόγιον.
- Το Ψαλτήριο.
- Το Θεοτοκάριον.
- Ο Μέγας Συναξαριστής.

- Η Μεγάλη Εβδομάδα.
- Ο Συνέκδημος και η Σύνοψις

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των Λειτουργών και των ψαλτών υπάρχει επίσης το καθιερωμένο τα τελευταία χρόνια μικρό βιβλίο «Το εγκόλπιο του Αναγνώστου» και το «Η Τάξις» ή ετήσιο «Τυπικόν» τα οποία εκδίδονται κατ' έτος και περιέχουν την τυπική διάταξη όλων των ακολουθιών του χρόνου. Η Τάξις ή Τυπικόν του έτους αντικατέστησαν εν μέρει το Μέγα Τυπικόν.

Εκτός των αναφερθέντων βιβλίων τα οποία είναι σε χρήση εντός και εκτός των ναών κυκλοφορούν και μικρότερα βιβλία ή φυλλάδια τα οποία περιέχουν μέρος των παραπάνω βιβλίων όπως είναι Η Θεία Λειτουργία, Ακολουθία των Χαιρετισμών, Ακολουθία της Παρακλήσεως, της Θείας Μεταλήψεως, του Αποδείπνου, και άλλες ακολουθίες ή προσευχές και έχουν σκοπό να εξυπηρετούν καλύτερα και να είναι πιο εύχρηστα από τους πιστούς λόγω του μικρού σχήματός των και μεγέθους και μπορούν να είναι εγκόλπια.

ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

Με τον όρο μοναχισμός στον Χριστιανισμό εννοείται το θρησκευτικό κίνημα των λαϊκών -κυρίως- που με βάση το κήρυγμα του Ιησού και την αποστολική γραμματεία αναζητούν την πνευματική τελειότητα (θέωση) μέσω της αναχώρησης από τα αστικά κέντρα και της καταφυγής σε ερημικούς τόπους. Η αρχή του ανάγεται στην περίοδο των διωγμών ενάντια των Χριστιανών και την ανάγκη ασφάλειας των μελών της Εκκλησίας μέσω της απόσυρσης σε απομονωμένες περιοχές, εκεί υποβοηθούμενοι από τις κλιματολογικές συνθήκες επιδίδονταν στην άσκηση. Ο μοναχισμός έλαβε διαστάσεις τον 4ο αιώνα, παρουσιαζόμενος ως κίνημα διαμαρτυρίας προς την εκκοσμίκευση, η οποία παρατηρήθηκε μετά την αναγνώριση του Χριστιανισμού ως επίσημης θρησκείας. Τον γενικό όρο μοναχισμός ακολουθούν δύο διακριτές εκφάνσεις του, ο αναχωρητικός μοναχισμός και ο κοινοβιακός μοναχισμός.

Γενικές ιστορικές θεωρήσεις

Όπως συνέβη και με άλλες θρησκείες στο κίνημα του μοναχισμού συναντήθηκαν άνθρωποι από όλα τα κοινωνικά στρώματα, που εγκατέλειπαν την κοσμική ζωή τους προκειμένου να αποσυρθούν σε κάποιον απομονωμένο τόπο (έρημος) ή σε κάποια μονή, ανάλογα με το πρότυπο μοναχισμού που ακολουθούσαν.

Οι μαρτυρίες υποδηλώνουν την ύπαρξη αναχωρητών στην Αίγυπτο ήδη από τα μέσα του 3ου μ. Χ. αιώνα και πατέρας του αναχωρητισμού θεωρείται ο Μέγας Αντώνιος (251- 356), που έζησε το μεγαλύτερο διάστημα της ζωής του σε συνθήκες απομόνωσης, προσευχής και νηστείας. Ένα μεγάλο μέρος της φήμης του οφείλεται στη βιογραφία του, που αποδίδεται στον Μ. Αθανάσιο, επίσκοπο Αλεξάνδρειας και πολέμιο του Αρειανισμού.

Οι πρώτοι αρνητές των εγκοσμίων, οι αναχωρητές ή ερημίτες, κατέφευγαν κυρίως γύρω από την κοιλάδα του Νείλου. Η αύξηση των οπαδών αυτής της τάσεως και η εγκατάστασή τους γύρω από τα ερημητήρια των διάσημων για την αρετή τους και την πίστη τους αναχωρητών οδήγησε σέ μια νέα μορφή μοναχικής διαβιώσεως, τη λαύρα, που ήταν η μονή με χαλαρό σύστημα κοινοβιακής ζωής και οδήγησε σταδιακά στον κοινοβιακό μοναχισμό.

Ιδρυτής του κοινοβιακού μοναχισμού θεωρείται ένας άλλος Αιγύπτιος, νεότερος του Μ. Αντωνίου, ο Παχώμιος. Ήταν εκείνος που οργάνωσε με στρατιωτική πειθαρχία – πρώην κατώτερος αξιωματικός του στρατού άλλωστε- το πρώτο μοναστικό κοινόβιο στην Άνω Αίγυπτο. Στο σύστημά του η προσευχή και η τράπεζα απαιτούσαν την από κοινού συμμετοχή, ενώ κάθε μοναχός ήταν επιφορτισμένος με κάποιο διακόνημα, συνήθως χειρωνακτική εργασία. Θεμέλιο για τη συγκρότηση και συνοχή της κοινοβιακής ζωής στον κοινοβιακό μοναχισμό υπήρξε η υπακοή στον ηγούμενο.

Πολύ γρήγορα και οι δύο μορφές μοναχισμού επεκτάθηκαν στην Παλαιστίνη, τη Συρία και τη Μικρά Ασία και στα περίχωρα της Ιερουσαλήμ ιδρύθηκαν λαύρες.

Στη Μικρά Ασία μεταξύ των ανθρώπων που διατέλεσαν υποστηρικτές και θιασώτες τον μοναστικού βίου ήταν και ο Μέγας Βασίλειος. Με το σύνολο κανόνων που θέσπισε, ουσιαστικά απέρριψε τον αναχωρητισμό, μείωσε τον αριθμό των μοναχών για το κοινοβιακό μοναστήρι και συμφιλίωσε τον μοναχισμό με τις πόλεις.

Το πρώτο ανώτατο συλλογικό όργανο της Εκκλησίας που ασχολήθηκε με την οργάνωση του μοναχικού βίου, υπήρξε η Δ' Οικουμενική Σύνοδος το 451. Κανόνες που θεσπίσθηκαν, περιόριζαν τις δραστηριότητες των μοναχών, ώστε να αποκλεισθεί η ανάμιξή τους σε κοσμικά θέματα, ενώ ρύθμιζαν ζητήματα διοίκησης του μοναστηριού και δικαιοδοσίας του Ηγουμένου ή του Επισκόπου που ήταν ο μόνος αρμόδιος να εγκρίνει την ίδρυση νέων μονών.

Είδη Μοναχισμού

- **Αναχωρητικός μοναχισμός**
- **Κοινοβιακός μοναχισμός**

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Ο Χριστός δίδαξε την αλληλεγγύη, την συμπόνια, την καλοσύνη, την αγάπη, την συγχώρεση και την αφιλοκερδή βοήθεια προς τον συνάνθρωπο. Στην Ανατολή ο Βυζαντινός πολιτισμός βασισμέμος στις αρχές του χριστιανισμού έκανε πιο φιλάνθρωπη την εξουσία προς τον πολίτη, έθεσε ανθρωπιστικά αιτήματα στην κοινωνία (θέση γυναικών, δούλων κτλ.) και έδωσε νέο νόημα στο αίτημα για ένωση με το Θεό και μεταμόρφωση του κόσμου με την άσκηση. Στο πεδίο της σκέψης συμπλήρωσε ουσιαστικά το γόνιμο προβληματισμό της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας για τον άνθρωπο και τον κόσμο. Στο χώρο της τέχνης και του υλικού πολιτισμού παρήγαγε ανυπέρβλητα επιτεύγματα, που εντυπωσιάζουν μέχρι σήμερα τον άνθρωπο (βυζαντινή εικονογραφία, μικροτεχνία, αρχιτεκτονική) και διατηρούνται ζωντανά και ακμαία (π.χ. Άγιον Όρος).Στους σλαβικούς λαούς ο Χριστιανισμός έδωσε τον άξονα για να οργανωθεί η εθνική ζωή και αυτοσυνειδησία, η γλώσσα (η γραπτή μορφή της ήλθε με την εργασία των πρώτων ιεραποστόλων Κυρίλλου και Μεθοδίου) καθώς και θαυμάσιες μορφές εικαστικών τεχνών. Μπορεί να πει κανείς ότι οι περισσότεροι Σλαβικοί λαοί (Σέρβοι, Ρώσοι, Βούλγαροι) ήλθαν στο ιστορικό προσκήνιο και απέκτησαν αίσθηση του ρόλου τους ως εθνών μέσα από το Χριστιανισμό. Τέλος, στη Δύση ο Χριστιανισμός έδειξε την αξία του ατόμου και των δικαιωμάτων του (ιδιαίτερα ο Προτεσταντισμός), το ρόλο και την ευθύνη του ανθρώπου στην ιστορία και έτσι βοήθησε να αναπτυχθεί ο τεχνικός πολιτισμός με μεγάλα έργα που ξεκινούν από τους μεσαιωνικούς καθεδρικούς ναούς και φθάνουν στα μεγάλα σημερινά τεχνολογικά επιτεύγματα. Η συνέχεια όμως, του δυτικού πολιτισμού διαστρέβλωσε τα χριστιανικά στοιχεία. Έτσι στην διάρκεια της ιστορίας πολλές φορές ο χριστιανισμός χρησιμοποιήθηκε για να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα κάποιων ατόμων. Πολλά σφάλματα των εκπροσώπων της εκκλησίας αποδόθηκαν στην ίδια τη θρησκεία και αμαύρωσαν το όνομα της ενώ στη πραγματικότητα οι αρχές της έχουν ως βάση τις καλές πράξεις και δεν έχουν καμιά σχέση με τα παραπτώματα των “πιστών” της. Μερικά απ΄ αυτά τα “λάθη” είναι:

- Η Ιερά Εξέταση: Στο μεσαίωνα για να καταπολεμηθούν οι αιρέσεις δημιουργήθηκε αυτός ο θεσμός, όπου, όμως, οτιδήποτε θεωρούνταν αντιχριστιανικό, ιδίως η ανάπτυξη της επιστήμης, κατακρινόταν και τα άτομα που θεωρούνταν ένοχα υποβαλλόταν σε απάνθρωπα βασανιστήρια. Η Ιερά Εξέταση είναι πολύ γνωστή λόγω του τρόπου διενέργειας των ανακρίσεων βάσει των οποίων συγκεντρώνονταν στοιχεία για τις δίκες ή ομολογίες, με απάνθρωπα βασανιστήρια. Αυτή την εποχή πολλοί άνθρωποι κάηκαν στη πυρά (κυρίως οι γυναίκες που αποκαλέστηκαν μάγισσες), ενώ άλλοι βασανίστηκαν με τα πιο φρικτά βασανιστήρια. Ακόμα η ανάπτυξη της επιστήμης περιορίστηκε καθώς οποιαδήποτε επιστημονική γνώση θεωρήθηκε αντιχριστιανική.
- Τα συγχωροχάρτια: Θεολογικό έρεισμα των συγχωροχαρτιών αποτελούσε η αντίληψη της Ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας, ότι η εξομολόγηση δεν αρκεί για να άρει όλες τις συνέπειες της αμαρτίας, αλλά ότι κάποιες από αυτές παρέμεναν και μετά, μπορούσαν όμως να αντισταθμιστούν από το «πλεόνασμα» καλοσύνης των αγίων, το οποίο διαχειριζόταν η Εκκλησία και συγκεκριμένα ο Πάπας. Έτσι ο λαός κατά το μεσαίωνα έδινε ένα μεγάλο ποσό χρημάτων για να αγοράσει το συγχωροχάρτι το

οποίο θα του έδινε άφεση αμαρτιών. Πολλοί “εκπρόσωποι του Θεού” δημιούργησαν μεγάλες περιουσίες από την πώληση αυτών των εγγράφων και στερούσαν από τους πιστούς το λιγοστό εισόδημα τους.

- Τα διάφορα σκάνδαλα της εκκλησίας: Πολλοί εκπρόσωποι της εκκλησίας συμμετέχουν σε οικονομικά σκάνδαλα. Εκμεταλλευόμενοι τη θέσης τους, εισπράττουν τα έσοδα της εκκλησίας και αντί να τα χρησιμοποιήσουν για καλό σκοπό τα καταχράζονται. Επιπλέον έχουν διάφορες παράνομες συναλλαγές με πολιτικά πρόσωπα και εμπλέκονται σε σκάνδαλα όπως αυτό της μονής Βατοπεδίου.

Φυσικά είναι αναγκαίο να τονίσουμε πως δεν ευθύνεται η ίδια η θρησκεία για αυτά τα περιστατικά αλλά οι αντιπρόσωποι της και σκοπός τους δεν είναι η ενάρετη ζωή που διδάσκει ο χριστιανισμός αλλά το προσωπικό τους συμφέρον και οι φιλοδοξίες τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βικιπαίδεια
- ΤΟ ΘΕΜΑ
- Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
- http://www.oodegr.com/oode/thriskies/ennoia2.htm
- ΑΜΠΕ
- Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας κ. Αναστασίου
- http://www.oodegr.com/oode/epistimi/genika/sxesi3/htm
- Άρθρα Νίνα Κουλετάκη
- Βιβλίο Θρησκευτικών Β λυκείου
- http://www.artofwise.gr/html/categories_content/filosofia/evretirio_theon_indikes.html
- http://spirit16.blogspot.gr/2010/01/blog-post_8478.html
- http://www.apologitiki.blogspot.gr/2008/12/blog-post_22.html
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BF%CE%BC%CF%86%CE%BF%CF%85%CE%BA%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82
- http://nicktzim.wordpress.com/2009/02/02/83/
- http://www.esoterica.gr/forums/topic.asp?TOPIC_ID=3750
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B1%CE%BF%CF%8A%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82
- http://alliotikathriskeytika.blogspot.gr/2012/03/blog-post_7837.html
- http://www.impantokratoros.gr/14726ACB.el.aspx
- http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%BF%CE%BD%CE%B1%CF%87%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82
- http://www.metafysiko.gr/?p=4751
- http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B126/498/3244,13190/